

Benedenscheldebekken

Wateruitvoeringsprogramma

Bekkenbestuur 23 mei 2023

Samen werken aan water

Integraal Waterbeleid
Benedenscheldebekken

De uitvoering van het [actieprogramma](#) van het bekkenspecifieke deel Benedenscheldebekken van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 vormt de basis van het uitvoeringsprogramma aangevuld met andere acties en projecten die bijdragen aan de te halen toestand.

gebiedsspecifieke acties

Kalkenvaart	3
Groot Schijn	6
Grote Molenbeek-Vliet	11
Benedenvliet	16
Lede	21
Getijdedurme	24
Verlegde Schijns	26
De drie Molenbeken	29
Zielbeek-Bosbeek	32
Noord-Zuidverbinding (Waasland)	34
Waterloop van de Hoge Landen (Waasland)	35
Zeeschelde	37
Zijlopen Schelde	41
Scheldehaven	45

Benedenscheldebekken – WUP

Kalkenvaart

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Kalkenvaart is een speerpuntgebied klasse 3. We streven hier naar de goede ecologische toestand na 2027, na natuurlijk herstel en mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is laag.

watertekort

De Kalkense Meersen vormen een belangrijk waterrijk gebied langs de Schelde dat de overgang vormt tussen water- en landgebonden ecosystemen. Er wordt maximaal ingezet op de robuustheid van dit gebied.

waterbeleving

Thv de Kalkense Meersen wordt sterk ingezet op waterbeleving.

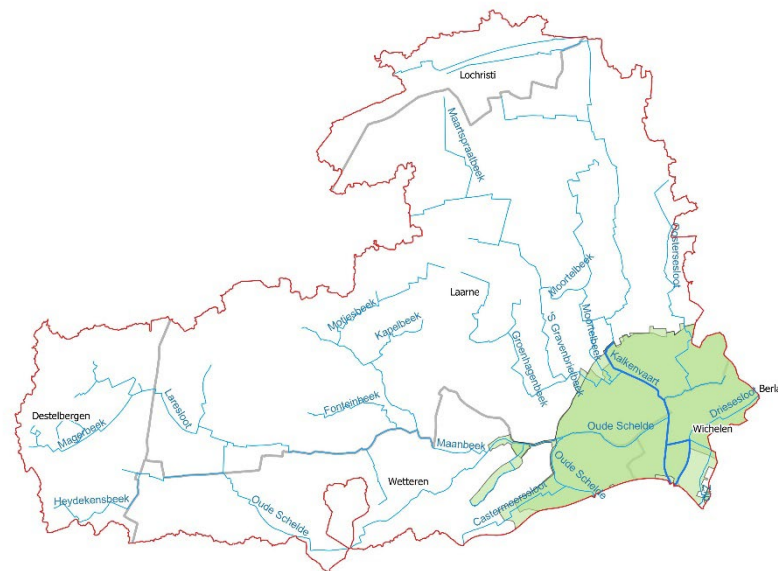
- [Meer info: bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Sinds 2017 organiseert het bekkensecretariaat Benedenscheldebekken het gebiedsgericht overleg over de Kalkenvaart.

Op regelmatige basis leggen partners hun projecten en initiatieven bij elkaar met het oog om meer te bereiken op het terrein. Ook in de vorige planperiode werden reeds heel wat projecten uitgevoerd in het gebied, mits budgetten vanuit het stroomgebiedbeheerplan. Deze projecten wonnen ondermeer de [publieksprijs open ruimte](#).

- **Meer info: bekkenwebsite Benedenscheldebekken en bekken specifiek deel Benedenscheldebekken**

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

1. Het Agentschap voor Natuur en Bos en de Vlaamse Milieumaatschappij verzekeren een klimaatadaptief peilbeheer in de Kalkense Meersen (Blue Deal actie 5B_A_0025)

Het doel is het instellen van een vernieuwend en holistisch peilbeheer door gebruik te maken van de nieuwe uitwateringsstructuren en buffers. We streven naar een minimaal inzetten van het pompemaal om de duurzaamheid te verhogen, evenwel zonder in te boeten op veiligheid. Uitwateren gebeurt maximaal gravitair over de reeds gebouwde vistrappen om vismigratie mogelijk te maken. Het nieuwe streefpeil is conform de doelen van het Sigmaplan (IHD). Een belangrijk aandachtspunt is klimaatmitigatie: tegengaan van verdroging in lange perioden zonder neerslag evenals vertraagde afvoer bij extreme neerslag. Peilen en aanslagpeilen worden afgesproken adhv een hydrologische studie en overleg met de actoren ([5B_A_0025](#)).

Hoever staan we

ANB en VMM volgen actief de waterpeilen op en monitoren de droogte en impact hiervan op ondermeer de vismigratie.

Wat staat er te gebeuren

Overleg wordt opgestart met alle betrokkenen om de optimale streefpeilen te bepalen, waarna deze kunnen vastgelegd worden in een peilbesluit.

Luchtbeeld van de Oude Schelde

2. VMM saneert de waterbodem van het afwaartse traject van de Kalkenvaart

De waterbodem op het afwaartse traject van de Kalkenvaart bevat hoge concentraties aan zware metalen, onder meer net afwaarts Kalkendorp en aan het pompemaal. **VMM** saneert de waterbodem op het traject van de Kalkenvaart afwaarts Kalken-dorp ([8B_D_0103](#)).

Hoever staan we

De laatste slibuiming dateerde uit de jaren '70. VMM vatte de werken aan na de zomer van 2022. De werken zijn momenteel zo goed als afgerond. Het slib wordt opgezogen van op het water met een cutterzuiger. Dit wordt vervolgens via buizen in een ontwateringsbekken gepompt. Hier zal het slib offline uitdrogen, zodat er minder vrachtvervoer nodig is.

3. Aquafin en gemeentes optimaliseren het rioleringsstelsel in het zuiveringsgebied Laarne

De stelselmatige uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur is belangrijk voor het halen van de goede ecologische toestand. Het zuiveringsgebied Laarne heeft een verouderd collectorenstelsel. Een grondige doorlichting van het gebied kan eventuele knelpunten met een rechtstreekse impact op de waterlopen in beeld brengen

Belangrijk in dit gebied is ook de renovatie van de RWZI Laarne. De nieuwe waterlijn is in gebruik sinds 29/11/2022. Nu volgt nog de afbraak van de oude RWZI en de bouw van de

sliblijn. De volledige opstart van de nieuwe RWZI is voorzien voor september 2023. Dit onder voorbehoud van een mogelijke PFAS-problematiek.

Hoever staan we

Het effluent van de RWZI Overschelde loost momenteel nog op de Kastermeersloot. Vanaf mei 2023 zal dit rechtstreeks lozen op de Schelde.

Aquafin heeft de opmaak van de hydronautstudie voor Laarne opgestart in 2022. De inventarisatiefase werd inmiddels afgerond. De oplevering van de bestaande en geplande toestand is voorzien voor eind 2023. Aquafin zal voorts een hemelwater- en droogteplan opmaken voor de gemeente Laarne.

Wat staat er te gebeuren

De hydronautstudie zal gericht de knelpunten in het rioleringsstelsel weergeven, alsook de ingrepen om hieraan te remediëren.

Groot Schijn

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

Het Groot Schijn is een speerpuntgebied klasse 3. We streven hier naar de goede ecologische toestand na 2027, na natuurlijk herstel en mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog. Voornamelijk het afwaarts gelegen stedelijk gebied rond Antwerpen is kwetsbaar.

watertekort

Het Groot Schijn werd afgebakend als zeer kwetsbare grote beek volgens het afwegingskader droogte voor onbevaarbare waterlopen. Enkel door het watersysteem een prominente rol te geven in alle gemeenten binnen het Schijnbekken kunnen we ons wapenen tegen de toekomstige weersextremen. Hierbij wordt het Groot Schijn uitgebouwd als verkoelende klimaatcorridor in het stedelijke gebied.

waterbeleving

Binnen het project- en actieplan voor het Groot Schijn, recent goedgekeurd door alle projectpartners, wordt ingezet op het Groot Schijn als gemeenschappelijke hefboom voor partners en inwoners.

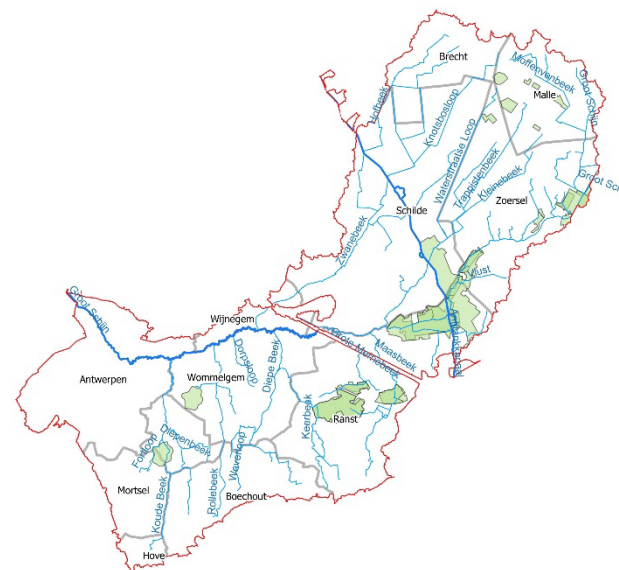
- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het bekkensecretariaat startte in 2022 het integraal projectoverleg Groot Schijn op, samen met het gebiedsprogramma Groen Kruis en het Regionaal landschap de Voorkempen. Dit resulteerde in een uitgebreide actielijst voor het gebied.

Het Integraal waterproject Groot Schijn moet de hefboom vormen om via een interbestuurlijke samenwerking het afstroomgebied van het Groot Schijn valleibreed (verticaal en horizontaal) op te waarderen en de beekvallei terug de ruimte te geven die ze van nature nodig heeft.

- [Meer info: bekkenwebsite Benedenscheldebekken en bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

4. Uitvoeren van het Project- en actieplan Groot Schijn

Het project- en actieplan Groot Schijn bouwt voort op de visie en acties uit het stroomgebiedbeheerplan en geeft concrete doelstellingen weer voor de periode 2022-2027:

Doelstelling 1: **Streven voor het afstroomgebied Groot Schijn naar een goede ecologische toestand na 2027.** Hiervoor zetten we in op:

- Verbeteren van de waterkwaliteit door aanpak van de saneringsinfrastructuur (overstorten, verdere uitbouw gemeentelijk en bovengemeentelijk stelsel, optimalisaties en aanpak van calamiteiten).
- De verbetering van de structuurkwaliteit van de waterloop door (her)meandering, holle oevers, plas – dras, pool-riffle (stroomkuilen) en verruwing van de waterloop.

Doelstelling 2: **Uitbouwen van het afstroomgebied Groot Schijn als klimaatcorridor.** Hiervoor zetten we in op:

- Creëren van ruimte voor water aan de hand van de drietrapsstrategie vasthouden-bergen-afvoeren en afkoppeling en infiltratie in het brongebied.
- Creëren van een koele leefomgeving in het meer stedelijk gebied door het versterken van de vallei.

Doelstelling 3: **Versterken van het afstroomgebied Groot Schijn als ecologische – landschappelijke corridor.** Hiervoor zetten we in op:

- Soortbescherming
- Habitatherstel in de waterloop en vallei
- Ontsnippering
- Landschapsherstel

Doelstelling 4: **Groot Schijn als gemeenschappelijke hefboom voor partners en inwoners.** Hiervoor zetten we in op:

- Een partnernetwerk waar iedereen zijn steentje bijdraagt
- Draagvlak en beleving

- Een sterke communicatie binnen het partnernetwerk en naar de inwoners

Hoever staan we

Het project- en actieplan Groot Schijn werd goedgekeurd door de **projectpartners**:

- Vlaamse Overheid: bekkensecretariaat Benedenscheldebekken, Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Onroerend Erfgoed, Departement Landbouw en Visserij, Departement Omgeving, De Vlaamse Waterweg, Vlaamse Landmaatschappij en Vlaamse Milieumaatschappij
- Provincie Antwerpen: dienst gebiedsgericht beleid, dienst integraal waterbeleid, dienst duurzaam milieu- en natuurbeleid en Provinciale Groendomeinen regio Antwerpen
- Gemeenten/districten: Boechout, Borsbeek, Brecht, Deurne, Hove, Malle, Mortsel, Ranst, Schilde, Zoersel, Wijnegem en Wommelgem
- Regionaal Landschap de Voorkempen & Regionaal Landschap Rivierenland
- Rioolbeheerders: Aquafin, Pidpa, Water-Link en gemeentelijke rioolbeheerders
- Middenveldorganisaties: Boerenbond, Natuurpunt,...
- Burgerbewegingen: GruunRant, Groenrand, ...

Wat staat er te gebeuren

Via het integraal projectoverleg geven we verdere uitwerking aan de uitvoering van de concrete acties. Het kernteam, bestaande uit het **bekensecretariaat Benedenscheldebekken, het provinciaal Gebiedsprogramma Groen Kruis en het Regionaal Landschap de Voorkempen** nemen hierbij de dagdagelijkse leiding en (beleids-)opvolging van het project op zich. Het kernteam behoudt daarnaast een duidelijk overzicht van andere lopende projecten die zich afspelen rond het Groot Schijn en zorgt voor de nodige afstemming. We denken hierbij aan de opmaak van hemelwater- en droogteplannen door de betrokken gemeenten, complex project de Nieuwe Rand, gebiedsprogramma ENA Wommelgem-Ranst, opmaak GRUP groenpool Antwerpen, PAS-gebiedsanalyse Bossen en heiden ten oosten van Antwerpen, gebiedsprogramma Groen Kruis, gebiedsprogramma Zuidrand, gebiedscoalitie Antitankgracht, water- en groenplan Antwerpen, klimaatplan 2030 Antwerpen, natuurplan Schilde,... Het kernteam bekijkt de potenties tot samenwerking en zoekt naar win-win's.

Vanuit het watersysteem van het Groot Schijn zijn er bezorgdheden ten aanzien van de ontwikkeling van het bedrijventerrein de Lage Keer, wat gepaard gaat met de aanleg van 200 ha nieuwe verharding. Binnen het ENA-programma wordt voorzien om het bestaande bedrijventerrein de Hoge Keer te herstructureren. In de laatste studie van Vlaio werd een scenario met lokaal uitdoven van bedrijven en zodoende het creëren van extra ruimte voor de vallei van het Groot Schijn, niet meer bekeken. Ook de groenblauwe verbinding tussen de vallei van het Groot Schijn doorheen het toekomstige bedrijventerrein richting SBZ Ranst en de vallei van de Tappelbeek (Netebekken) is cruciaal.

5. **VMM en provincie Antwerpen streven naar structuurherstel en waterloopverruwing van het Groot Schijn (Blue Deal actie 8A_E_0367)**

De biologische elementen in het Groot Schijn (fyto-benthos, macrofyten, macro-invertebraten) scoren matig in het referentiejaar 2018. Via waterloopverruwing, bv het lokaal aanbrengen van lage dammetjes en hout in de waterloop, kan het pool riffle patroon en de structuurkwaliteit van het Groot Schijn zich verder ontwikkelen. Deze ingrepen zullen vooral toegepast worden binnen het natuur- en/of parkgebied ([8A_E_0367](#)).

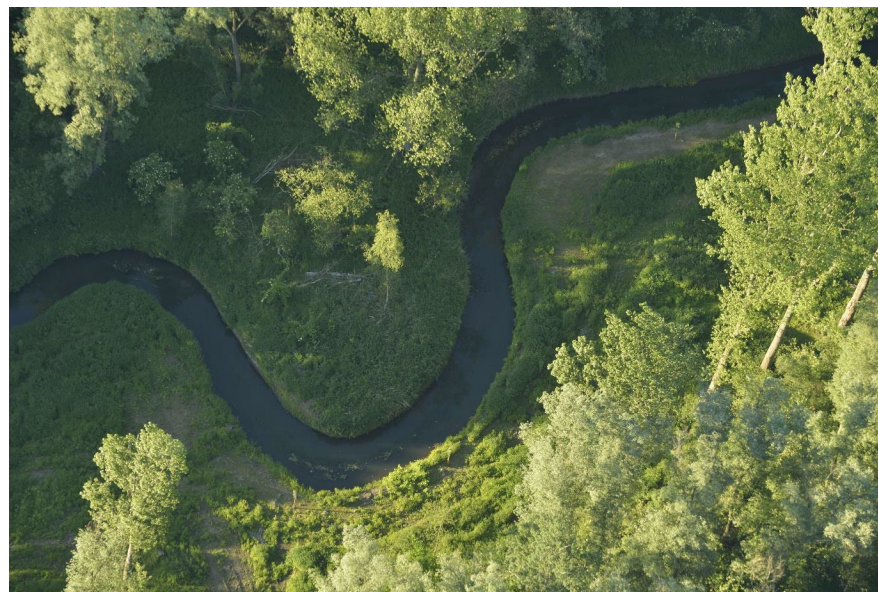
Hoever staan we

De actie rond structuurherstel en waterloopverruwing werd mee ingeschreven in het dienstenbestek Benedenscheldebekken perceel 1, opgemaakt door **VMM**. Dit dossier bevindt zich momenteel in fase opmaak gunningsbeslissing. Binnen het dienstenbestek wordt het volledige Groot Schijn 1ste en 2de categorie bestudeerd van bron tot monding en wordt ondermeer antwoord gegeven op volgende vragen:

- Wat is de gewenste waterstand die we nastreven op het Groot Schijn en zijlopen in functie van de droogteproblematiek in de zomer en voldoende afvoer bij hoge neerslag? Welke ingrepen zijn nodig om deze waterstand na te streven? Op welke locatie in de vallei is welke ingreep nodig?
- Waar liggen er kansen voor bijkomende waterberging/natte natuur in het afstroomgebied? Hierbij wordt rekening gehouden met het aanpalende landgebruik en indicatorsoorten voor kwel/natte natuurdoeltypen. Hoe kan deze waterberging/natte natuur gerealiseerd worden per voorgestelde locatie?
- Waar liggen kansen voor (her)meandering? Hoe kan deze hermeandering gerealiseerd worden per voorgestelde locatie?
- Waar zijn steile/ graduele oevers nuttig? Waar en hoe kunnen we de oevers (meer) ecologisch inrichten? Waar zijn de oeverwallen te hoog opgehoogd in de loop der jaren?

Wat staat er te gebeuren

Voor 3 zones, welke gekozen worden binnen de overkoepelende projectgroep van het integraal project Groot Schijn, zal het studiebureau een detailontwerp uitwerken voor effectieve realisatie op het terrein.

6. **Provincie Antwerpen pakt twee vismigratieknelpunten voor de Wezelse Beek (Park Wijnegem en stuw opwaarts Albertkanaal) aan (Blue Deal actie 8A_E_0328)**

De Wezelse Beek - Zwanebeek is een prioritaire waterloop voor het herstel van vismigratie. In het park van Wijnegem, stroomafwaarts het Albertkanaal, bevindt zich een vaste stuw met schotbalken. Deze creëert een verval van 0,5 m waardoor vrije vismigratie niet mogelijk is. Door de aanleg van een bypass zal dit in de toekomst wel mogelijk worden. Opwaarts het Albertkanaal bevindt zich een volgende stuw die een vismigratieknelpunt vormt. Hiervoor kan zowel een oplossing in de bedding als een nevengeul in aanmerking komen ([8A_E_0328](#)).

Hoever staan we

De Gemeente Wijnegem, Provincie Antwerpen, de Vlaamse Milieumaatschappij en het Regionaal Landschap de Voorkempen hebben de krachten gebundeld voor de uitvoering

van de ecohydrologische studie in het Wijnegemhof. Ook **Agentschap Onroerend erfgoed** draagt mee bij via subsidies gelinkt aan het erfgoedbeheerplan Park Wijnegemhof. De studie wordt eerstdaags gegund.

Wat staat er te gebeuren

Deze studie vormt de basis voor een duurzame waterhuishouding in het park, maar ook de aanzet voor het wegwerken van de twee vismigratieknelpunten voor de Zwanebeek en beekherstel van de Zwanebeek langs de gronden van Pidpa in Schilde (actie [8A E 0331](#)). Voor de Zwanebeek is momenteel een soortenbeschermingsplan voor Rivierdonderpad in opmaak. De waterloop heeft verder nog heel wat potenties naar natuurverbinding, natte natuur en waterbuffering. Wijnegem-park situeert zich in het natuurlijke valleigebied van het Groot Schijn (waterloop 1ste categorie). De Zwanebeek (waterloop 2de categorie) mondt ten westen van Wijnegem-park uit in het Groot Schijn. Er wordt tevens in afstemming voorzien met de studie rond structuurherstel en waterloopverruwing op het Groot Schijn.

Overloopconstructie van Wijnegemhof naar het Groot Schijn

7. Kans op natte voeten in Zoersel kleiner door overstromingsgebied Kwikaard (actie 6 F 0317)

Aan de grens tussen Zoersel en Schilde komen op korte afstand van elkaar vier beken samen. Dichtbij de Kapellei, de Raymond Delbekestraat en de Waterstraat komen de Molenbeek en de Trappistenbeek samen. Wat verderop komen daar nog de Waterstraatse Loop en de Kleinebeek bij. Veel waterlopen met soms veel water en af en toe ook wateroverlast.

Om het risico op wateroverlast in de omgeving Kapellenhof, Driehoek, Oudebaan te Zoersel verminderen, legt de provincie Antwerpen een overstromingsgebied aan in het landbouwgebied tussen de Raymond Delbekestraat/Waterstraat en de Kapellei. Het overstromingsgebied zal een volume van ongeveer 25 000 m³ water kunnen bergen, waardoor het risico op schadelijke overstromingen in de buurt verkleint. Als de hoge afvoeren voorbij zijn, stroomt het water uit het overstromingsgebied vertraagd en op natuurlijke wijze terug naar de waterlopen.

Meer info: <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/dienst-integraal-waterbeleid/projecten/lopende-projecten/overstromingsgebied-kwikaard.html>

Hoever staan we

De werken zijn gestart in augustus 2022 maar zijn gestaakt door de te natte omstandigheden.

Wat staat er te gebeuren

De werken zullen naar inschatting afgewerkt zijn tegen zomer 2023.

Overstromingsgebied Kwikaard

8. Waterkwaliteit

De waterlopen in het Groot Schijn zijn afgebakend als ecologisch kwetsbare waterlopen met een permanent onttrekkingsverbod (besluit gouverneur Antwerpen december 2021). We streven naar een goede toestand voor het Groot Schijn tegen 2027.

Op het integraal projectoverleg Groot Schijn zal elke 2 jaar een uitgebreid overzicht gegeven worden van alle data m.b.t. waterkwaliteit op basis van de meetnetten van VMM, het overstortenmeetnet van Aquafin en modelleringen m.b.t. de evolutie van de waterkwaliteit.

Volgende elementen wensen we op te volgen binnen het afstroomgebied van het Groot Schijn:

- Op de Grote Merriebeek werden in het verleden regelmatig calamiteiten vanuit de bedrijventerreinen vastgesteld.
- Op de Diepe Beek wensen we een cluster van serrebedrijven op te volgen.
- Er zijn nog een aantal overstorten met belangrijke impact op het Groot Schijn.
- In het zuiveringsgebied Schilde worden een aantal optimalisaties gepland (oa afsplitsen RWZI Sint-Job-in-'t Goor).
- Opvolging RWZI Boechout thv Koude Beek.

Om de impact op de waterkwaliteit meer gedetailleerd te kunnen opvolgen, plaatste VMM begin 2023 multiparametersondes (MPS) op volgende locaties:

- Deurne parking Rivierenhof Groot Schijn (thv meetpunt 181400)
- Oelegem Wittebrug Groot Schijn (thv meetpunt 182200)
- Wijnegem 's Gravenwezelsteenweg Zwanebeek (thv meetpunt 189200)
- Boechout Koude Beek thv Gasthuishoeven
- Boechout Koude Beek thv Oudehaegevelde

Op volgende locaties werden Conductiviteits-, temperatuur- en druksondes (CTD's) geplaatst:

- Wommelgem Oelegemsteenweg Diepe Beek (thv meetpunt 190200)
- Wommelgem Stommehoevenstraat Diepe Beek (thv meetpunt 190220)

Multiparametersonde Groot Schijn thv Deurne Rivierenhof

Grote Molenbeek-Vliet

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Grote Molenbeek-Vliet is een speerpuntgebied klasse 3. We streven hier naar de goede ecologische toestand na 2027, na natuurlijk herstel en mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog. Heel wat acties in het SGBP focussen op het thema wateroverlast.

watertekort

De Vliet werd afgesneden van de oorspronkelijke getijdewerking van de Rupel. Hierdoor is de vallei extra kwetsbaar voor verdroging.

waterbeleving

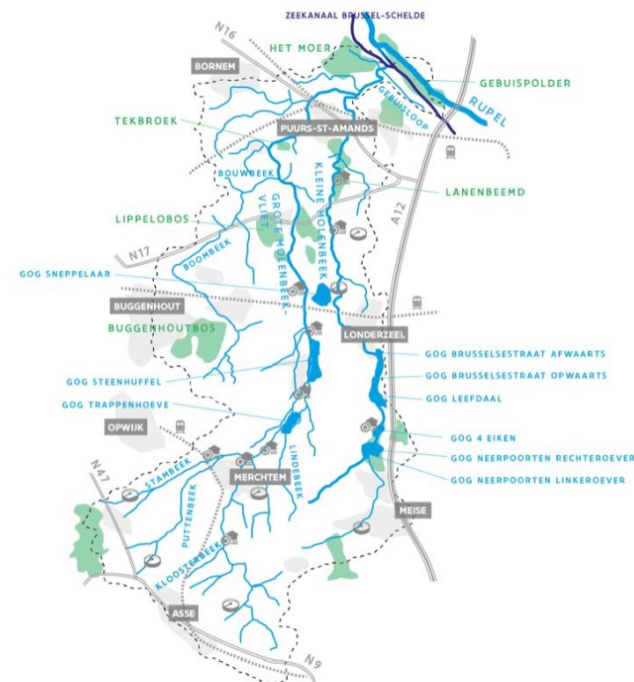
Het stroomgebied van de Vliet oefent een bijzondere aantrekkingskracht uit. Typisch voor dit gebied is het slikken- en schorrenlandschap, afgewisseld met kleinschalige landbouw. Erfgoed heeft er een prominente plaats, met prachtige kastelen en militaire relikten. Vanuit het riviercontract van de Vliet wordt ingezet op het thema waterbeleving.

- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Op 10 mei 2022 ondertekenden de partners het riviercontract voor de Vliet-Molenbeek. De VMM gaat samen aan de slag met de hogere en lokale overheden, de water-, terrein- en rioolbeheerders, de sectororganisaties, de bedrijven, de landbouwers en de inwoners. De komende jaren rollen we samen een actieprogramma uit, met acties verdeeld over vier thema's: wateroverlast, watertekort, waterkwaliteit en waterbeleving. Op die manier zetten we belangrijke stappen vooruit voor een Vliet-Molenbeek in topconditie, nu en in de toekomst.

- [Meer info: bekkenwebsite Benedenscheldebekken, bekkenspecifiek deel](#)

[Benedenscheldebekken en Riviercontract Vliet-Molenbeek](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

9. VMM sluit de Vliet gravitair aan op de Rupel

Tot 1976 stond de Vliet in verbinding met de Rupel en zo met de Schelde. De Vliet was toen bevaarbaar en van groot economisch belang. Na de overstromingen van 1976 in Ruisbroek werd de Vliet afgesloten van de Rupel en tijloos gemaakt. De benedenloop werd ingedijkt en er kwam een pompstation dat het water verpompt van de Vliet naar het Zeekanaal Brussel-Schelde.

VMM wil de natuurlijke, gravitaire uitwatering van de Vliet naar de Schelde of Rupel in ere herstellen ([6 I 0084](#)). Het huidige pompgemaal op de Vliet vormt een hinderpaal voor de natuurlijke werking van het watersysteem, zowel op hydraulisch als op ecologisch vlak (vismigratie is niet meer mogelijk). Het pompgemaal met wachtbekken zorgt voor extra aanslibbing en daaraan gekoppelde kosten, zoals slibruimingskosten en onderhoudskosten van de pompinstallatie. Bovendien verbruiken de technische installaties veel energie, terwijl de Vlaamse overheid de komende jaren minder CO2 wil uitstoten.

Hoever staan we

VMM heeft twee haalbaarheidsstudies laten uitvoeren. In eerste instantie werd onderzocht of de Vliet rechtstreeks kon aangesloten worden op de Schelde via het huidige tracé van de Boveneikenbroekloop. Dit scenario bleek complexer dan aanvankelijk gedacht en werd verlaten. Het aansluiten van de Vliet op de Rupel blijkt wel mogelijk. Hierbij zijn hoge gravitaire rendementen haalbaar. Op de Vliet ontstaat terug een (schijn)getij. Een hoger basispeil op de Vliet geeft een betere bescherming bij stormen en maakt een koppeling mogelijk met vernattingsprojecten in het afwaartse deel van de Vlietvallei.

Wat staat er te gebeuren

VMM zal de opdracht aanbesteden om een detailontwerp op te maken voor de gravitaire aansluiting van de Vliet op de Rupel. Vanaf 2024 zal budget gezocht worden om de gravitaire aansluiting op het terrein te kunnen realiseren.

Wachtboezem met pompgemaal in de huidige situatie

10. VMM vernieuwt de stuw op de Vliet-Grote Molenbeek te Puurs-Sint-Amands (Blue Deal actie 5B_I_0041)

Via de realisatie van een automatische stuw net opwaarts de wachtboezem ([5B I 0041](#)) kan **VMM** op de Vliet hogere waterpeilen instellen gedurende drogere periodes. Dit vereist een automatische aansturing en beheer van deze stuw zodat ook de waterveiligheid maximaal gerealiseerd wordt. Door de stuw te automatiseren kan vernatting gerealiseerd worden in het afwaartse deel van de Vlietvallei, waar heel wat verdrogingsgevoelige natuurgebieden gesitueerd zijn.

Hoever staan we

De werken vonden plaats in april-mei 2023 en zijn inmiddels afgerond.

11. **VMM pakt knelpunten wateroverlast en vismigratie aan op het afwaartse traject van de Grote Molenbeek-Vliet (Blue Deal actie 8A_E_0366)**

De vallei van de Grote Molenbeek-Vliet is heel overstromingsgevoelig. Bij hevige of langdurige regenval treedt de waterloop buiten haar oevers, onder meer in Londerzeel en Puurs-Sint-Amands. Eén van de knelpunten hierbij is de wijk Snepelaar te Londerzeel.

Bij hoogwater loopt het water van de Grote Molenbeek via de Moorhoekbeek naar de Kleine Molenbeek. Snepelaar wordt daarbij getroffen door de lage ligging van de wijk. Stroomopwaarts van Moorhoek werd al een dijkje aangelegd om het water van de Grote Molenbeek binnen de vallei te houden, maar bij felle neerslag volstaat dat niet. Het verhogen van de dijk is geen optie omdat de waterbergingscapaciteit van de vallei van de Moorhoekbeek dan niet meer gebruikt kan worden. De VMM onderzoekt of er een nieuwe dijk kan worden aangelegd ter hoogte van de wijk Snepelaar zelf, zodat het water net stroomopwaarts van de huizen wordt tegengehouden.

VMM wil verder ook inzetten op structuurherstel en waterloopverruwing van de Vliet-Grote Molenbeek ([8A_E_0366](#)), aanpak van de vele vismigratieknelpunten ([8A_E_0365](#)) en de aanleg van een sedimentvang in de omgeving van Herbodinnemolen ([8B_C_0076](#)).

Hoever staan we

VMM heeft het hydraulisch onderzoek naar de dijk te Snepelaar ([6_H_0039](#)) afgerond. Het plaatsen van een dijk aan de wijk Snepelaar is een maatschappelijke keuze. De verdere aanpak zal uitgewerkt worden in nauw overleg met de gemeente Londerzeel.

Alle acties werden mee ingeschreven in het dienstenbestek Benedenscheldebekken perceel 3. Dit dossier bevindt zich momenteel in fase opmaak gunningsbeslissing.

Wat staat er te gebeuren

Na gunning van het dienstenbestek zullen de verschillende projecten doorlopen worden van voorstudie en voorontwerp tot opmaak definitief ontwerp, vergunningsdossier en aanbestedingsdossier. Vanaf 2024 kunnen de eerste projecten effectief op het terrein gerealiseerd worden.

12. **Provincie Vlaams-Brabant pakt knelpunten wateroverlast en vismigratie aan langs Kleine en Grote Molenbeek**

De valleien van de Kleine en Grote Molenbeek zijn heel overstromingsgevoelig. Bij hevige of langdurige regenval treden de waterlopen buiten hun oevers, onder meer in Londerzeel, Meise en Merchtem. De aanleg van één of meerdere overstromingsgebieden stroomopwaarts van de knelpunten kan helpen om de wateroverlast aan te pakken. Uit computerberekeningen is gebleken dat een overstromingsgebied ter hoogte van Leefdaal-Slozenstraat de wateroverlast aan de Brusselsestraat en aan De Burcht in Londerzeel aanzienlijk zou beperken.

Daarnaast wil de provincie actief inzetten op het aanpakken van vismigratieknelpunten en koppelkansen met overige lopende projecten.

Wat staat er te gebeuren

Via het dienstenbestek Benedenscheldebekken laat de provincie Vlaams-Brabant volgende voorstudies uitvoeren in 2023-2024:

- Aanleggen van GOG op de Kleine Molenbeek te Leefdaal ([6 F 0311](#))
- Aanleggen van GOG op de Kleine Molenbeek te 4-Eiken-Neerpoorten met vismigratieknelpunt op de watermolen van Imde ([6 F 0311](#))
- Aanleg beschermdijk op de Kleine Molenbeek opwaarts Brusselsestraat te Londerzeel
- Aanleg vispassage op Grote Molenbeek thv watermolen van Collier en heropwaardering Reedijk te Merchtem
- Aanleg vispassage op de Grote Molenbeek thv bypass Langeveldmolen
- Ecologische herwaardering Kloosterbeek

13. We pakken de verdroging aan in het afwaartse deel van de Vlietvallei (Blue Deal actie 4B_B_0435)

Er is heel wat verdroging in de afwaartse delen van het afstroomgebied van de Vliet ([4B B 0435](#)), zoals in Laenenbemd en Liezelebroek (erkend natuureservaat in Puurs – St-Amands met verdroging van dotterbloemgraslanden en broekbos) en stroomafwaarts de N16 waar de verdroging zich ver doorzet en impact heeft op meerdere deelgebieden van het SBZ Schelde- en Durmeëstuarium (o.a. Moer van Hingene, Coolhembos, Gebuispolder,...).

Hoever staan we

ANB maakt een ecohydrologische studie voor het gebied op om te onderzoeken wat de invloed is van de Vliet op de waterstanden in de natuurgebieden. Op een 10-tal locaties werden begin 2023 peilbuizen en peilschalen geplaatst. De eerste resultaten zullen gepresenteerd worden in het najaar van 2023.

Thv het grondgebied van Puurs-Sint-Amands, Bornem en Londerzeel loopt het **Water-Land-Schap 2.0 project 'Water zonder (be)grenzen in de Vlietvallei'**, waarbij de belangrijkste actoren in het afwaartse gebied de handen in elkaar slaan om een klimaatrobuuste inrichting van het gebied te realiseren. Trekker van dit project is de **polder Vliet en Zielbeek** met als partners de gemeenten, VMM, landschaps- en natuurbeherende verenigingen en instanties Natuurland, Regionaal Landschap Schelde-Durme, Agentschap voor Natuur en Bos en Boerenbond (bedrijfsgilde Bornem en bedrijfsgilde Puurs-Sint-Amands). Zij streven naar een robuust watersysteem, een duurzame landbouw en een kwalitatief landschap

Wat staat er te gebeuren

Het definitief gebiedsprogramma van het WLS 2.0-project werd goedgekeurd door VLM. De deelnemende partners hebben de nodige budgetten voorzien voor uitvoering van de verschillende acties.

Volgende projecten worden tegen ten laatste 2026 uitgevoerd:

- Verhoging waterpeil in alluvium van de Gebuisloop te Ruisbroek
- Vernatting van het Moer Coolhem te Puurs-Sint-Amands
- Vernatting van het Moer te Bornem
- In open bedding brengen van de Ronnebeek te Bornem
- Ruimte voor water in het gebied Michembeemden te Bornem
- Bijkomende buffering in natuurgebied Tekbroek ([6 F 0341](#))
- Vernatten en ruimte voor water voor de Klaverbeek
- Vernatten en ruimte voor water vallei Vliet-Grote Molenbeek te Lippelo
- Vernatten en ruimte voor water voormalig kasteel Marselaer te Londerzeel
- Peilverhogingen in waterlopen en grachten en peilgestuurde drainages in landbouwgebieden

14. Klimaatadaptatie en Vlaamse veerkracht in de Kleine Molenbeekvallei (Blue Deal actie 8A_E_0423)

Hoever staan we

[VLM start in de zomer van 2023 met uitvoering van Blue Deal maatregelen (budget: Klimaatadaptatie en Vlaamse Veerkracht) in de Kleine Molenbeekvallei. Op de Broekloop en de Kleine Molenbeek worden oevers afgeschuind, vispasseerbare stuwen geplaatst en twee voormalige visvijvers verondiept en omgevormd naar natuurlijke vijvers ([Blue Deal](#)]

[actie 8A_E_043](#)). Deze maatregel past binnen het landinrichtingsplan St-Amands Puurs Scheldeboorden en Liezele, zie [Schelde en Rupel | Vlaamse Landmaatschappij \(vlm.be\)](#) voor het volledige LIP.

15. We bouwen de saneringsinfrastructuur verder uit

De lokale besturen en de gemeentelijke rioolbeheerders bouwen samen de gemeentelijke riolering maximaal verder uit. De focus ligt op het aanpakken van grote lozingspunten, de aanleg van gescheiden stelsels, de afkoppeling van regenwater en een maximale vermindering van de overstortwerking. Aquafin en de VMM bouwen samen de bovengemeentelijke riolering maximaal verder uit. Ze optimaliseren ook de bestaande zuiveringsinfrastructuur op basis van de te halen immissienormen, met o.a. een lagere fosfordruk uit RWZI's.

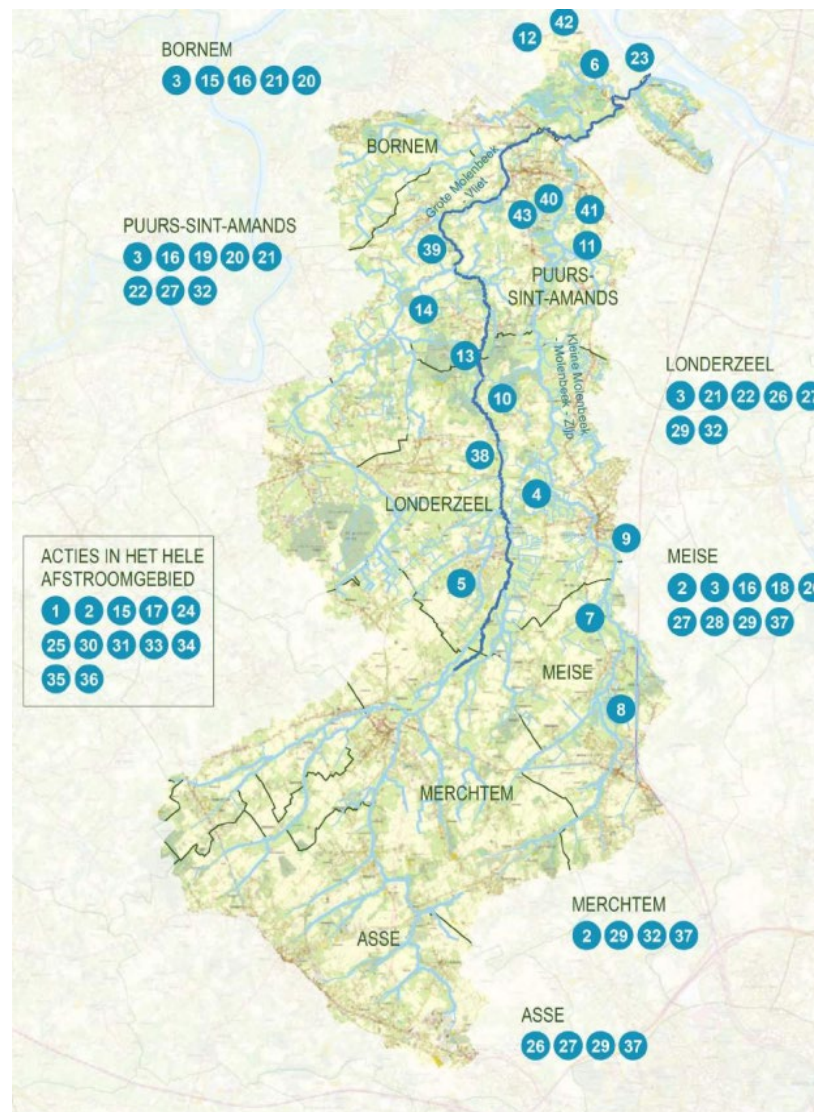
Hoever staan we

Via het [geoloket](#) van de zonerings- en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen worden reductiedoelen per gemeente vooropgesteld binnen het afstroomgebied van de Vliet-Grote Molenbeek. De voortgang van de uitbouw van de saneringsinfrastructuur wordt opgevolgd vanuit het Integraal project Vliet-Grote Molenbeek.

Volgende gemeenten hebben een hemelwater- en droogteplan opgemaakt of de opmaak ervan is lopend: Opwijk, Meise, Merchtem, Londerzeel, Puurs-Sint-Amands, Bornem.

Alle betrokkenen engageren zich om de knelpunten in de uitbouw van al besliste rioleringsprojecten zo snel mogelijk op te lossen, zodat een versnelde actie mogelijk is. Dat geldt in het bijzonder voor de Task Force KWZI Peizegem, waarin de lokale besturen van Merchtem, Londerzeel en Buggenhout recent samen de inplantingsplaats vastlegden van een project dat al in 2006 werd goedgekeurd. De opmaak van het RUP (bestemmingswijziging inplantingsplaats RWZI) is hier lopende.

Ook het dossier van de verbindingsriolering Kwetsenbeek wordt aangepakt. Een samenwerkingsovereenkomst tussen Aquafin, Fluvius en AWV is in opmaak.

Benedenvliet

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Benedenvliet is een speerpuntgebied klasse 3. een speerpuntgebied klasse 3. We streven hier naar de goede ecologische toestand na 2027, na natuurlijk herstel en mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3.

wateroverlast

Het afstroomgebied heeft een hoge overstromingsdruk in een sterk verstedelijkt gebied.

watertekort

Ten gevolge van de ligging in een stedelijke omgeving is er een versnelde afvoer door een zeer hoge gemiddelde verhardingsgraad die infiltratie verhindert. Dit heeft een duidelijke impact op het watersysteem, zowel het grondwater als het oppervlaktewater.

waterbeleving

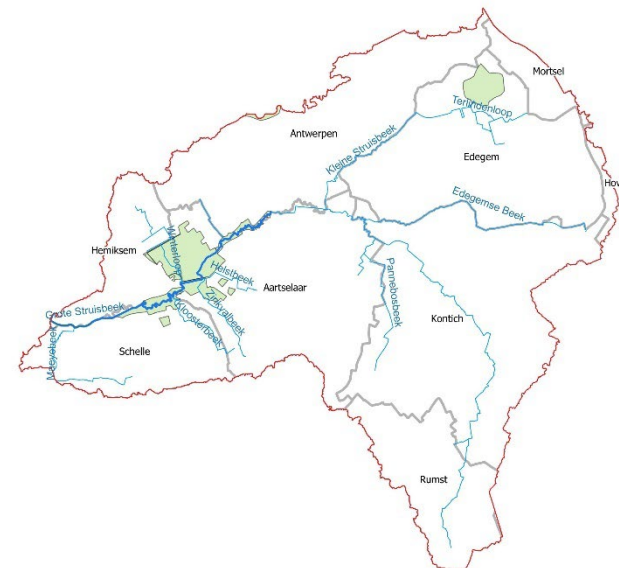
Via het gebiedsprogramma Zuidrand en het op te starten landinrichtingsproject 'landinrichting Antwerpse Zuidrand' wordt sterk ingezet op ontsluiting en beleving. Ook de waterlopen en valleien spelen hierbij een belangrijke rol.

- [Meer info: bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

De motor achter de veranderingen in het gebied vormt de werkgroep Benedenvliet, voorgezeten door gouverneur Berx. Hierin zetelen alle betrokken gemeenten, de provincie en Vlaamse administraties en worden de grote lijnen uitgezet om concrete resultaten te halen in het gebied. Er wordt ook in een afstemming voorzien met andere lopende projecten, zoals fietsring FR03, heraanleg A12,...

- [Meer info: bekkenwebsite Benedenscheldebekken en bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

16. **Structuurherstel en waterloopverruwing van de Benedenvliet (Blue Deal actie 8A E 0368)**

Voor de volledige Benedenvliet van bron tot monding en de zijlopen zoals Edegemse beek en Kleine Struisbeek, start een studie op rond structuurherstel en waterloopverruwing. Deze actie werd opgenomen in het dienstenbestek Benedenscheldebekken (vergunningsprocedure is lopend).

Hoever staan we

Volgende items worden in de studie behandeld:

1. Welke parameter is bepalend voor de waterplanten in de waterloop? Studie van de bemeten trajecten waterplanten en formuleren van oplossingsscenario's.
2. Waar liggen er kansen voor bijkomende waterberging/natte natuur in het afstroomgebied? Hierbij wordt rekening gehouden met het aanpalende landgebruik en indicatorsoorten voor kwel/natte natuurdoeltypen. Hoe kan deze waterberging/natte natuur gerealiseerd worden per voorgestelde locatie?
3. Waar liggen kansen voor (her)meandering? Hoe kan deze hermeandering gerealiseerd worden per voorgestelde locatie?
4. Waar zijn steile/graduele oevers nuttig? Waar en hoe kunnen we de oevers (meer) ecologisch inrichten? Waar zijn de oeverwallen te hoog opgehoogd in de loop der jaren?
5. Waar liggen knelpunten voor migratie van (watergebonden) fauna en hoe los je ze op? In overleg met de opdrachtgever wordt een uitvoeringsontwerp opgemaakt van de meest prioritaire knelpunten.

Wat staat er te gebeuren

In overleg met de werkgroep Benedenvliet worden effectieve zones bepaald, waarvoor een detailontwerp van herinrichting wordt uitgewerkt. We denken hierbij ook aan het herinrichten en ontharden van het terrein thv het recyclagepark van Aartselaar.

17. **Landinrichting Antwerpse Zuidrand**

VLM werd in januari 2019 gevraagd om het onderzoek naar de opportuniteit en de haalbaarheid (OOH) van een landinrichtingsproject Antwerpse Zuidrand op te starten.

Het landschap is vandaag sterk gefragmenteerd maar wordt wel gekenmerkt door groene lobben met grote potentie. Dit zijn restanten van oude landschappen, waar de achterkanten van de stedelijke ontwikkeling samenkomen. Cultuurhistorisch is er sprake van een rijk landschap, met oude landgoederen, monumentale boerderijen en de overblijfselen van de Vesting Antwerpen. De vele beekdalen zorgen voor een grote potentiële ecologische waarde. In de uitlopers van de lobben liggen de forten en groene functies zoals parken, sportterreinen, begraafplaatsen enzovoorts.

Hoever staan we

Het landinrichtingsproject wil ondermeer inzetten op klimaatadaptief waterbeheer via:

- Creëren van waterberging
- Versterken van het infiltratiesysteem en de kwelgebieden: inzetten op droogtemaatregelen
- Uitbreiden van het groenblauw netwerk
- Verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit
- Inzetten op beleefbare waterinfrastructuur en sensibilisering

Daarnaast wordt ook ingezet op ontharden van de open ruimte, bosuitbreiding, faciliteren van de transitie naar duurzame en klimaatrobuuste landbouw, behouden en ontwikkelen van natuur en landschap en ontsluiting en beleving.

Wat staat er te gebeuren

Het OOH van de Antwerpse Zuidrand heeft een gunstig advies gekregen van de programmacommissie en Inspectie Financiën. Momenteel wachten we nog op de goedkeuring van de Vlaamse Regering voor opstart van het eigenlijke landinrichtingsproject.

18. Structuurherstel van het afwaartse traject van de Benedenvliet in Schelle (Blue Deal [actie 8A E 0368](#))

Binnen het landinrichtingsproject Vlietvallei Hemiksem-Schelle fase 2 (wordt in de toekomst mee geïntegreerd binnen landinrichtingsproject Antwerpse Zuidrand) wordt voorzien in de herinrichting van het afwaartse traject van de vallei van de Benedenvliet en ruimte voor water, ecologisch en landschappelijk herstel.

Hoever staan we

Op 10 oktober startte VMM als bouwheer de voorbereidende werken voor een nieuw fietspad dat de Provinciale Steenweg in Schelle met de Zinkvallaan in Hemiksem verbindt. Het recreatieve pad loopt langs de zuidelijke dijk van de Bovenvliet en door het bos aan de wijk Kerkeneinde.

Vanaf de Provinciale steenweg rijden de fietsers in de toekomst het drie meter brede fietspad op. Het pad volgt de waterloop tot het via een nieuwe fietsbrug de Bovenvliet oversteekt. Via een stuk langs het industrieterrein en het bos maakt het fietspad de aansluiting op de Zinkvallaan in Hemiksem. Het hele traject is net geen 2 kilometer lang. Daarnaast zorgen nieuwe houtkanten en ijsvogelwanden voor een toename van de biodiversiteit. Exoten langs de waterloop worden bestreden, zodat de streekeigen planten volop kansen krijgen. Het fietspad biedt een veilig alternatief voor het fietsende schoolverkeer of woon-werkverkeer tussen Schelle, Hemiksem en Aartselaar.

Wat staat er te gebeuren

VMM rondt de werken af in 2023, waarna het fietspad officieel zal worden opengesteld.

Nieuw overstromingsgebied Moorse Plassen verlost Kontich van heel wat wateroverlast (Blue Deal [actie 6 F 0314](#))

Ter hoogte van de Rijkerooistraat in Kontich legt de provincie Antwerpen een overstromingsgebied aan dat ongeveer 50.000 m³ water kan bufferen. Dit zal het risico op wateroverlast in de omgeving van Keizershoek, Pierstraat en Expressweg doen verminderen. Een deel van het water krijgt de kans om in de bodem te infiltreren, de rest stroomt na de regenval vertraagd en op natuurlijke wijze terug naar de waterlopen.

Meer info: <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/dienst-integraal-waterbeleid/projecten/lopende-projecten/aanleggen-overstromingsgebied-rijkerooi-in-kontich.html>

Hoever staan we

De werken bevinden zich in een finale fase.

Wat staat er te gebeuren

De werken worden afgerond en opgeleverd.

Ook andere overstromingsgebieden in het stroomgebied van de Benedenvliet zitten nog in de pijplijn:

- Kleine Struisbeek – signaalgebied Kleine Doornstraat: Overleg met eigenaar lopende rond de erfdienstbaarheid nav de verkoopbelofte. Ontwerp wordt opgestart nadat hier duidelijkheid over is.

- Kleine Struisbeek – signaalgebied UA/Drie Eiken: moet opgestart worden. Werd op vrijdag 5 mei 2023 voorlopig aangeduid als watergevoelig openruimtegebied door de Vlaamse Regering.

- Grote Struisbeek – OG Kapittelhoeven: principe afbakening overstromingsgebied goedgekeurd in deputatie. Eerste schets mbt benodigde grondverwerving is in april 2023 opgemaakt. Dit zal in het geplande communicatietraject meegenomen worden. De gemeente Kontich plant een RUP in Groeningen Kapittelhoeve (zowel langs de west- als oostzijde van de E19).

De voortgang van deze dossiers wordt mee opgevolgd vanuit de werkgroep Benedenvliet.

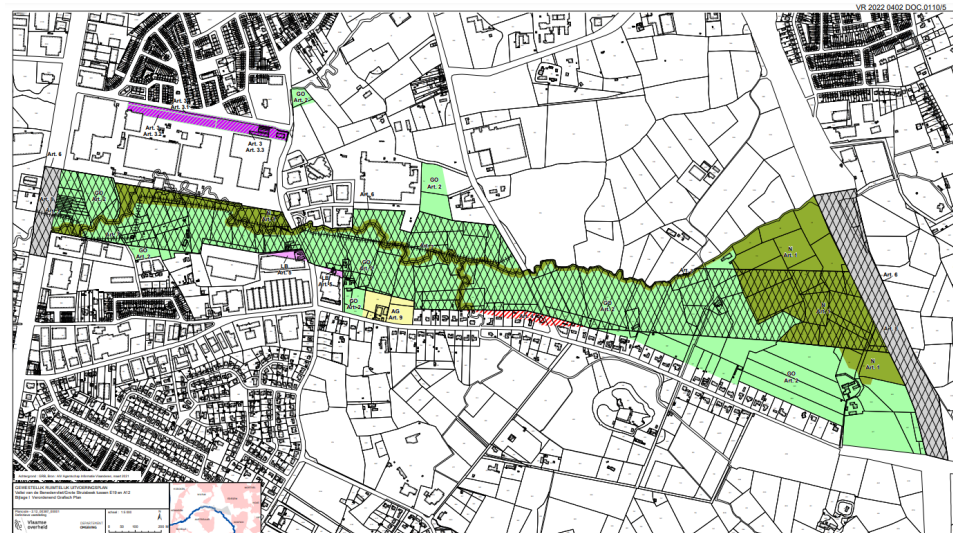
19. **Herbestemmen van het signaalgebied Benedenvliet via GRUP vallei Benedenvliet/Grote Struisbeek (actie 6_A_0023) en voorlopige aanduiding WORG's**

Signaalgebieden zijn nog niet ontwikkelde gebieden met een harde ruimtelijke bestemming (vb. woonuitbreidingsgebied, industriegebied...) die ook een functie kunnen vervullen in de aanpak van wateroverlast, omdat ze kunnen overstromen of omdat ze omwille van specifieke bodemeigenschappen als een natuurlijke spons fungeren.

Het gaat om gebieden met een mogelijke tegenstrijdigheid tussen de huidige bestemmingsvoorschriften en de belangen van het watersysteem. Als na grondige analyse van een signaalgebied blijkt dat het risico op wateroverlast bij ontwikkelen van het gebied volgens de bestemming toeneemt, dan beslist de Vlaamse Regering tot een vervolgttraject voor dat gebied.

Hoever staan we

De Vlaamse Regering stelde op 4 februari 2022 het [gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de vallei van de Benedenvliet en Grote Struisbeek tussen de E19 en A12](#) op het grondgebied van de gemeenten Aartselaar, Kontich en Antwerpen vast. Hiermee wordt één van de grootste signaalgebieden in het Benedenscheldebekken aangepakt, waarbij de nog onbebouwde, overstromingsgevoelige open ruimte in de vallei gevrijwaard wordt van verdere verharding en bebouwing.

Grafisch plan GRUP vallei van de Benedenvliet_Grote Struisbeek van E19 tot A12

De Vlaamse Regering besliste op 5 mei om 3 watergevoelige openruimtegebieden binnen het afstroomgebied van de Benedenvliet voorlopig aan te duiden. Het gaat om:

- 'Universiteit Antwerpen' in Antwerpen en Edegem
- 'Cleydaal-Kerkeneinde' in Hemiksem
- 'Solhof' in Aartselaar

Wat staat er te gebeuren

De procedure om WORG's aan te duiden is ingeschreven in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, om de belangen van het watersysteem te beschermen. Daarbij zijn de stedenbouwkundige voorschriften bepaald die garanderen dat het gebied onbebouwd kan blijven en kan functioneren als onderdeel van het watersysteem. De Vlaamse minister, bevoegd voor Omgeving, zal hierover een openbaar onderzoek organiseren en een individuele kennisgeving sturen naar de eigenaars van percelen die geheel of gedeeltelijk binnen deze voorlopige aanduiding liggen. Getroffen eigenaars kunnen in aanmerking komen voor een compenserende vergoeding.]

20. We werken aan een betere waterkwaliteit

Op de RWZI Aartselaar loopt momenteel een pilootproject rond effluentnabehandeling met verwijdering van zwevende stoffen en micropolluenten (project 23.455).

De voornaamste doelstellingen van dit project zijn:

- Voeling krijgen met nieuwe technologieën
- Eerste keer full-scale in Vlaanderen
- Combinatie diskfilters, ozon en GAK

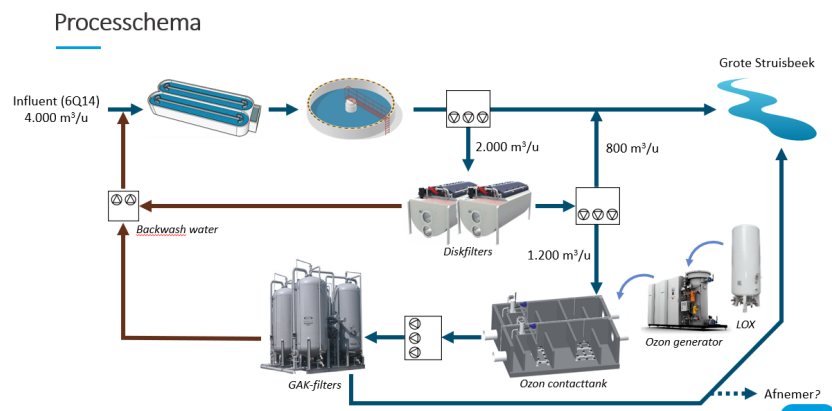
Het project wordt vanuit VMM begeleid door een uitgebreide monitoringscampagne met meting van de impact op het effluent en de waterloop. Welke parameters zijn het meest nuttig om te bemeten? Welke micropolluenten volgen we op als indicatorstoffen.

Hoever staan we

De start der werken vond plaats op 25/05/2022. De bouwfase zal worden afgerond op 30/06/2023 met een opstart van de installatie op 30/08/2023.

Wat staat er te gebeuren

Binnen de werkgroep Benedenvliet worden ook de verdere uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur conform de [voorgestelde reductiedoelen](#) en de dossiers mbt vastgestelde calamiteiten behandeld.

Processchema

Lede

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Lede is een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden), mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3 en 4.

wateroverlast

Het afstroomgebied van de Lede is op meerdere locaties gevoelig voor wateroverlast.

watertekort

Doordat de koker van de Lede ter hoogte van de R4 in Destelbergen is dichtgemetseld en een oostelijke en een westelijke tak kent, is er in droge periodes slechts een beperkt bovendebiet wat de waterloop gevoelig maakt voor watertekort. Lange droogteperiodes zijn nefast, zowel voor het biologisch leven in de waterloop, als voor de omliggende landbouwgronden.

waterbeleving

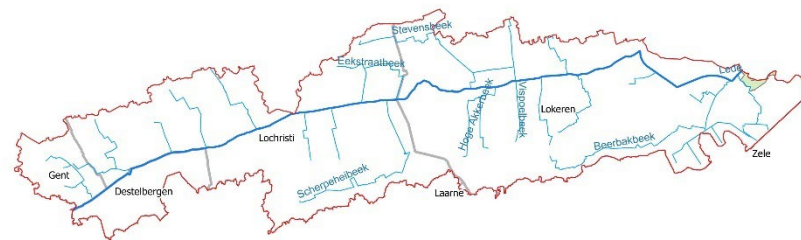
Binnen het rivierherstelproject van VMM wordt een groenblauw lint gecreëerd versus de huidige kunstmatige rechte waterloop. Binnen het project worden meerdere educatieve en sociale hotspots voorzien.

- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

De Vlaamse Milieumaatschappij werkt aan een **rivierherstelproject voor de Lede**. Hierbij wordt gewerkt aan een strategische ruimtelijke ontwikkelingsvisie voor de Ledebek. Het voorstel vertrekt van regionale functionaliteiten (ecologie, hydrologie, geomorfologie, biodiversiteit, klimatologie) en lokale functionaliteiten (recreatie, landbouw, bewoning, industrie). Binnen de ontwikkeling van deze visie wordt sterk ingezet op de integratie van een actorenonderzoek.

- [Meer info: bekkenwebsite Benedenscheldebekken en bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

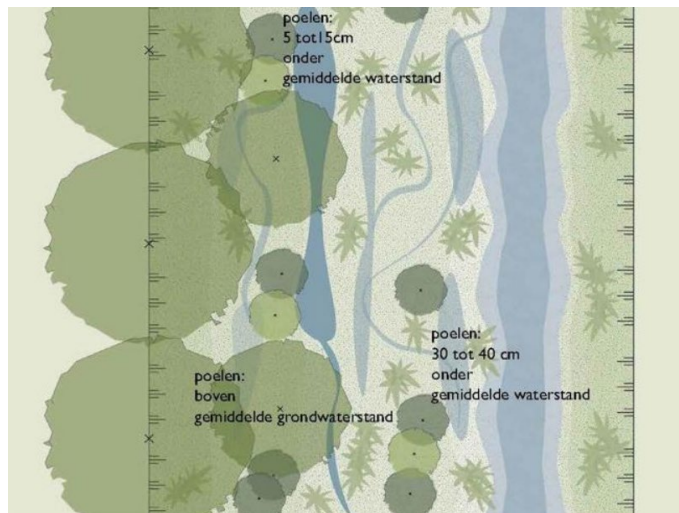
HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

21. Ledebeek fase I (Blue Deal actie [6 I 0098](#))

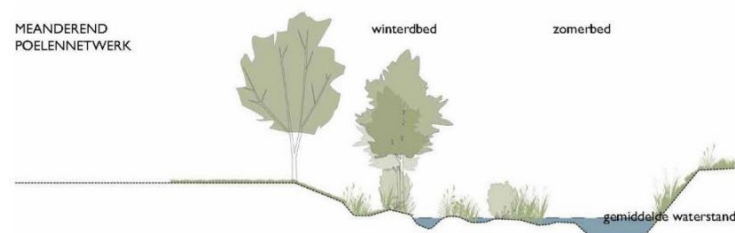
Dit project omvat de **aanleg van een groen-blauw lint** langsheen de Ledebeek, vanaf de Veldekensstraat (Destelbergen) doorheen Lochristi tot net aan de Nieuwe Stationsstraat (Lokeren).

De Ledebeek meandert niet van nature. Een renovatie waarbij artificiële meanders worden gegraven, zou niet de gewenste resultaten geven. We ontwikkelden daarom een systeem waarbij de beek zijn eigen natuurlijke netvormende stroming kan hernemen.

Hiertoe werd het beek-begeleidend poelenstelsel bedacht. Deze flexibele oplossing wordt in de beperkte oppervlaktes gerealiseerd door de huidige loop als zomerbedding ongeveer aan te houden en de poelenstelsels op een eenzijdige en hellend winterbed te voorzien. Dit wordt gecombineerd met zogenaamde riffles: om de 600 m wordt een “riffle” aangebracht in de waterloop in de vorm van een dam in breuksteen. Voor en na de dam wordt er een lokale diepte gecreëerd. Hierdoor verhoogt het waterpeil, wat een effect heeft op het grondwaterpeil en de ecologie. Bij droogte blijft een minimum waterdiepte verzekerd en fungeren de poelen als refugium. De turbulentie veroorzaakt door de riffles voorziet het systeem van de broodnodige zuurstof. Door deze twee methodes (Riffle/poel & Poelenstelsels) repetitief en aaneensluitend langs de beek uit te voeren, vormt dit traject een groenblauw migratie lint met ook lokale natuurwaarden.

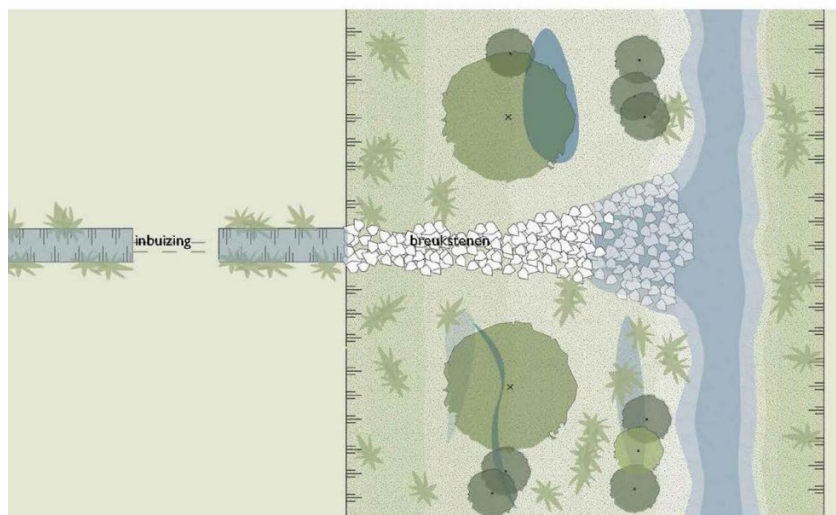
Ontwerp op maat van de Ledebeek

Om de lokale biodiversiteit verder te verhogen, worden bestaande locaties met natuurwaarden geïntegreerd en nieuwe ecologische hotspots gerealiseerd. Om de hydrologische en ecologische impact maximaal landschappelijk bereik te geven, worden ook de mondingen van de zijlopen actief in het ontwerp opgenomen. Met name naar bescherming tegen droogte en verbetering van biodiversiteit vormen deze een belangrijke meerwaarde.

We voorzien de monding van ‘dropweir’-structuren. Dit zijn gradueel hellende steenrichels die een minimaal volume water in de zijloop vasthouden tijdens droge periodes. Ze werken in veel opzichten efficiënter dan stuwschotten en vormen geen migratie blokkering.

Het gehele ecosysteem is ontworpen als een zelfsturend en autonoom groeiend ecosysteem. Dit houdt in dat naarmate het geheel verder ontwikkelt het ook robuuster en stabiel wordt. De positieve effecten naar klimaatbuffering toe worden met de tijd groter, terwijl de biodiversiteit alsmaar toeneemt.

Hoever staan we

VMM heeft de voorbereidende studie en de grondverwerving van 50.000 m2 afgerond. De Ledebeek krijgt heel wat meer ruimte en er ontstaat een belangrijke buffer tussen deze waterloop en het omliggende landbouwgebied.

De renovatie van dat traject werd gegund in een Design-Build-Maintain format. De werken van dit project 'De Ledebeek Verbindt' starten in 2023.

22. Ledebeek fase II

Dit project omvat het aansluitende traject van Ledebeek Fase I van de Nieuwe Stationsstraat in Lokeren tot het pompemaal aan de Getijdedurme.

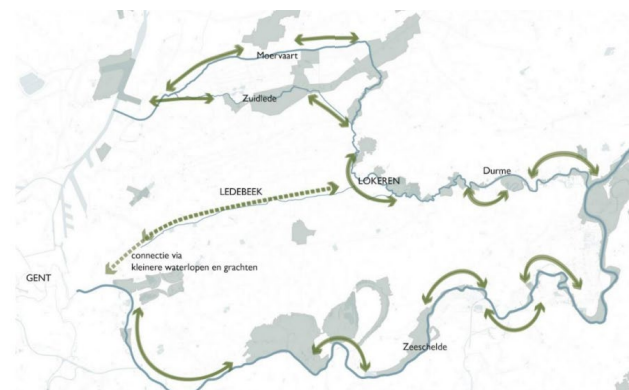
Het project Ledebeek II vormt een systeemuitbreiding van het riffle/pool systeem met beek-begeleidend poelenstelsels in de winterbedding, gecombineerd met landinwaartse uitbreidingen van het watersysteem, zowel hydrologisch als ecologisch.

Ledebeek II vertrekt vanuit de dorpskern Oudenbos, die beschermd erfgoed is. Ze loopt langs een ambachtelijke industriezone, onder de spoorweg en doorheen gemengd landbouwgebied. Daarna komt een buitenwijk van Lokeren en, onder en langs viaducten, Lokeren Stad zelf. Om dan op het eind vast te lopen op het pompemaal ter hoogte van de Durme. Verder bleek dat Infrabel projecten voorziet op 3 locaties op en langs de Ledebeek, die zeer ingrijpend zullen zijn. Er wordt gesproken over tunnels, nieuwe wegbanen en vernieuwingen aan de Fietsostrade F4.

Dit alles, samen met de verhoogde eisen door onder meer het Integraal Waterbeleid, PAS2, MAP7 en COP, maakt het equivalent overzetten van de methodes op Ledebeek I in praktijk onhaalbaar. Daarom werd er op een andere manier naar het totaaltraject gekeken.

Hoever staan we

Langs het traject worden 4 nieuwe projecten gedefinieerd. Zo ondermeer het deel 'Groen Blauwe Corridor zone' thv de monding in de Getijdedurme. Hier trachten we een functionele ecologische verbinding tussen Ledebeek en de Durme te ontwikkelen. Die corridor moet de huidige migratie blokkade van het pompemaal aanpakken alsook verhoogde veiligheid bieden tijdens overstromingsgevaar. Voor de landbouwzone en de Groen Blauwe Corridor zone moet in een vervolgetraject een 'Design to Purpose' pilootproject en een ontwerpproject uitgewerkt worden.

Opwaardering van Ledebeek als ecologische by-pass tussen Schelde & Durme

Getijdedurme

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Getijdedurme is een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden), mits uitvoering van de acties in SGBP3 en SGBP4.

wateroverlast

Om Lokeren te beschermen tegen de getijdenwerking werd jaren geleden een scheidsdam aangelegd stroomafwaarts van Lokeren. Vooral ter hoogte van Lokeren, Zele en Waasmunster is de huidige afwatering van de Durme onvoldoende. De capaciteit om hemelwater af te voeren naar de Schelde is ontoereikend, zeker in extreme omstandigheden zoals stormtij.

watertekort

Het watertekort in het valleigebied hangt samen met de ingrepen rond rivierdynamiek voor de Getijdedurme.

waterbeleving

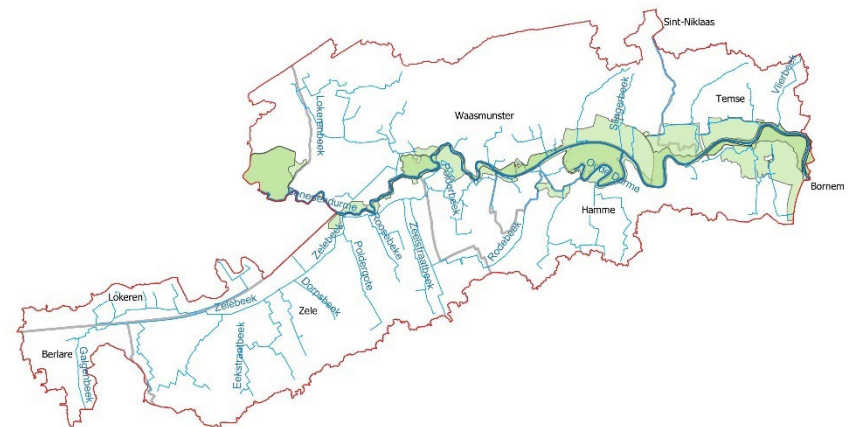
Binnen het Sigmaplan voor de Durme wordt mee ingezet op de pijler recreatie.

- [Meer info: bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het Sigmaplan voor de Durme wil de rivierdynamiek terug in evenwicht brengen met de omgeving en omvat een pakket maatregelen die de rivier beveiligen tegen overstromingen én de natuur herstellen. Het Sigmaplan voor de Durme omvat de aanleg van een nieuw gecontroleerd overstromingsgebied, ontpolderingen en wetlands. Die geven de Durme meer ruimte en verminderen de wateroverlast in het omliggende gebied.

- [Meer info: bekkenwebsite Benedenscheldebekken en bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

23. Aanleg van overstromingsgebieden onder invloed van het getij in het kader van het geactualiseerd Sigmaplan (Blue Deal actie [6 G 0017](#))

Hoever staan we

De ringdijken rond de ontpolderingen Klein Broek (54ha) en Groot Broek (82ha) werden in de zomer van 2020 afgerond. Het voormalige huisvuilstort gelegen in Klein Broek werd gesaneerd in 2020. De bouw van de pompstations in Groot Broek is einde 2021 gestart en duurt vermoedelijk nog tot einde 2023.

In GOG-GGG De Bunt (100ha) zijn de ringdijk en de in- en uitwateringssluis is afgewerkt, maar het gebied staat nog niet in verbinding met de Beneden-Durme.

Wat staat er te gebeuren

Het afgraven van de Durmedijk ter hoogte van Klein Broek en het maken van de bressen is gepland vanaf april 2023. De laatste fase (afgraven van de bressen en Durmedijk) t.h.v. Groot Broek is voorzien voor 2024.

De afwerking van de overloofdijk van het GOG De Bunt is gepland in 2024.

24. Aanleg van wetlands (niet getijdengebieden) in de Durmevallei in het kader van het geactualiseerd Sigmaplan (Blue Deal actie [6 G 0017](#))

Hoever staan we

De wetlands (Weijmeerbroek (50ha) te Waasmunster, Bulbierbroek (25 ha) te Hamme, Hagemeersen (11ha) te Lokeren) hebben een sponsfunctie en daarmee bufferende werking op het watersysteem. Ze houden water vast bij extreme neerslag en zorgen voor vertraagde afvoer. In de wetlands wordt water geconserveerd zodat er een betere waterbeschikbaarheid is in droge periodes.

Een aantal belangrijk inrichtingswerken werden de voorbije jaren uitgevoerd (natuurtechnisch herprofilen van grachten, graven van waterpartijen en poelen, het aanpassen van een uitwateringsconstructie om het waterpeil te verhogen, om de het omzetten van populierenbossen naar grasland). Het ANB is al jaren bezig met het verschralen van de graslanden in samenwerking met de lokale landbouwers.

Wat staat er te gebeuren

Bijkomende inrichtingswerken ifv van verhoging van het waterpeil, realiseren van extra open water, het herstel van het open valleilandschap.

25. Opmaak van een GRUP voor de Durme naar aanleiding van de tweede fase projecten van het geactualiseerde Sigmaplan (Blue Deal actie [6 G 0017](#))

Met het GRUP 'Durmevallei fase 2' worden de ruimtelijke structuren en bestemmingen in de Durmevallei herbekeken. Het GRUP omvat een reeks projecten van het geactualiseerde Sigmaplan maar ook tussenliggende en aangrenzende valleigebieden gelegen op het grondgebied van Lokeren, Waasmunster en Hamme. De rivier en het watersysteem zijn belangrijke sturende elementen in het planproces.

Hoever staan we:

Er werd een startnota gemaakt en een publieke consultatie georganiseerd (voorjaar 2022).

Wat staat er te gebeuren:

Er wordt, in samenwerking met de betrokken partijen, een ontwerp GRUP gemaakt en er volgt een nieuw openbaar onderzoek. De laatste fase is de definitieve goedkeuring van het GRUP.

26. Renovatie van de RWZI's Hamme en Lokeren

Uit modelmatige analyses blijkt dat de goede toestand voor de Durme haalbaar is, mits het nemen van de nodige maatregelen. Hierbij denken we in eerste instantie aan het rivierherstelplan van de Durme, maar ook de belangrijke renovaties aan de RWZI's Hamme en Lokeren zullen een positieve impact hebben. De huidige probleemparameters voor de Getijdedurme zijn fosfor, geleidbaarheid en macro-invertebraten. Waterplanten, fytoplankton en vis scoren goed.

Hoever staan we

De renovatie en uitbreiding voor RWZI Hamme is momenteel in uitvoering.

Het TP van de capaciteitsuitbreiding van RWZI Lokeren (21447) werd goedgekeurd op 23/03/2020. De werken moeten nog opstarten.

Verlegde Schijns

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Verlegde Schijns zijn een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden), mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3 en SGBP4.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog.

watertekort

De zandgronden maken dit gebied zeer gevoelig voor droogte. Enkel door het watersysteem een prominente rol te geven in alle gemeenten binnen het Schijnbekken kunnen we ons wapenen tegen de toekomstige weersextremen.

waterbeleving

Binnen de klimaatgordel van het project de Nieuwe Rand wordt ingezet op een hogere ruimtelijke kwaliteit en beleving.

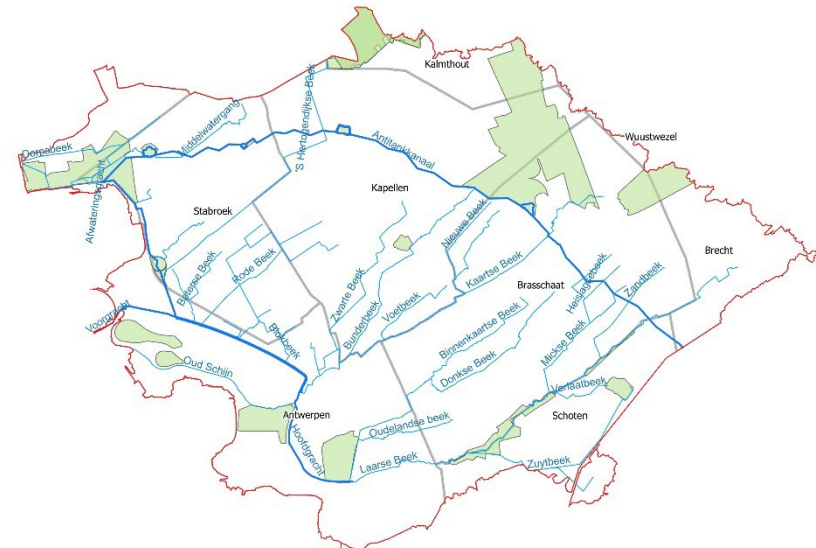
- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het afstroomgebied van de Verlegde Schijns wordt mee behandeld binnen de klimaatateliërs van het project De [Nieuwe Rand](#). De Nieuwe Rand is een project dat onderzoekt hoe de mobiliteit, leefkwaliteit en klimaatvriendelijkheid in de oostrand van Antwerpen kan verbeteren.

Vanuit een interactief proces met de stakeholders komen binnen de werkateliërs voor de klimaatgordel de verschillende N-Z-georiënteerde beekvalleien naar voren, zoals de Laarse Beek en Kaartse Beek. Hierbij worden belangrijke potenties vastgesteld tot het opwaarderen van de valleien en het creëren van een blauwgroen lint.

- [Meer info: bekkenwebsite Benedenscheldebekken en bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

27. Provincie Antwerpen geeft de Kaartse beek een open bedding en een nieuwe brug (Blue Deal actie 6 F 0313)

Stroomafwaarts de Jagersdreef-Fabriekstraat in Kapellen/Brasschaat krijgt de Kaartse Beek een grondige make-over. De waterloop krijgt terug een open bedding door een oude, risicovolle en lange inbuizing op te breken. Een te laag hangende brug die voor wateroverlast zorgt wordt ook vervangen door een hogere fietsbrug. De provincie Antwerpen en de twee betrokken gemeenten grijpen de gelegenheid aan om de buurt ook verkeersveiliger te maken.

Meer info: <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/dienst-integraal-waterbeleid/projecten/lopende-projecten/kaartse-beek-in-brasschaat-kapellen.html>

Hoever staan we

De werken zijn afgerond.

Wat staat er te gebeuren

De werken dienen enkel nog opgeleverd te worden.

Kaarse Beek voor en na

28. Masterplan Kaartse beek wordt omgezet in praktijk

De vallei van de Kaartse Beek stroomopwaarts van de Jagersdreef-Fabriekstraat is een landschappelijk waardevol open ruimtegebied. Om dit gebied zo goed mogelijk te beheren en te ontwikkelen, maakte de provincie Antwerpen in overleg met de gemeenten Kapellen en Brasschaat, ANB en zorgboerderij de Meander een masterplan op. Het plan omvat een integraal inrichtingsvoorstel met zowel maatregelen op vlak van waterbeheer, landschapsherstel, natuurontwikkeling en recreatie.

Meer info: <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/dienst-integraal-waterbeleid/projecten/lopende-projecten/kaartse-beek-in-brasschaat-kapellen.html>

Hoever staan we

Op basis van het masterplan werd een technisch ontwerp opgemaakt. De vergunning is verleend.

Wat staat er te gebeuren

De werken starten in augustus 2023.

Masterplan Kaartse Beek

29. VMM en provincie Antwerpen onderzoeken mogelijkheid tot openleggen van de Schijnkoker in Ekeren (actie 6 F 0342)

In Ekeren is het Groot Schijn voor een groot deel overwelfd. De koker loopt van in het natuurgebied Oude Landen langs de A12 richting de wandel-/fietsbrug over de A12. Hier kruist de koker de ring richting Bospolder en komt hij terug boven. De Schijnoverwelling bestaat in Ekeren uit 3 verschillende kokers van 2½ meter hoog en 2½ breed. Aan het einde van de Schijn-overwelling loopt de Grote Schijn verder in de 'Verlegde Schijn Hoofdgracht. Er bestaan geen duidelijke plannen van de overwelling.

Door de koker open te leggen kan extra ruimte voor waterberging gecreëerd worden. Een studie kaderend in het provinciaal gebiedsprogramma Groen Kruis toont daarnaast aan dat samen met het openleggen van de koker ook een ecologische verbinding tussen Bospolder en Oude Landen gecreëerd kan worden.

Hoever staan we

De eerste twee stappen die moeten gebeuren zijn:

- Doorrekenen openlegging via hydraulisch model door VMM: resultaten verwacht in de eerste helft van 2023.

- Opmeting schijnkoker door VMM: gunning gepland in 2023.

Wat staat er te gebeuren

De doorrekeningen van het hydraulisch model zullen resulteren in een voorontwerp. Nadien moet een studiebureau aangesteld worden voor de verdere uitwerking. Voor deze studieopdracht zijn voorlopig nog geen budgetten voorzien.

Ingang van de Schijnkoker thv Oude Landen

30. Meerdere partners werken samen voor het behoud van de Rivierdonderpad (actie 4B E 0032)

Op de Laarse Beek is een belangrijke relictpopulatie van Rivierdonderpad aanwezig. De relictpopulatie van rivierdonderpad staat onder druk door een daling van het zuurstofgehalte en een stijging van de watertemperatuur, tengevolge van de toenemende verdroging.

Meerdere partners, namelijk de provincie dienst Integraal Waterbeleid, Agentschap voor Natuur en Bos en de gemeenten Brasschaat en Schoten, werken samen om het watervoerend karakter van de Laarse Beek – Verlaatbeek te bewaken. ANB werkt momenteel een Blue Deal project uit rond waterbuffering en herstel van waterlichamen in de Bonte Hanek te Schoten. Hier wordt samen met de provincie Antwerpen-DIW ook gekeken naar de mogelijkheden om de sterk drainerende werking van de Laarse Beek in de stroomafwaartse zone aan de Bredabaan te verminderen.

De drie Molenbeken

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De drie Molenbeken zijn een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden), mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3 en SGBP4.

wateroverlast

Het opwaartse deel van de cluster Drie Molenbeken grenst aan het reliëfrijke gebied van de Vlaamse Ardennen. Door de steile hellingen en de moeilijk doordringbare ondergrond (kleiig en lemig) is het nog meer dan elders nodig dat de waterafvoer van de hoger gelegen delen naar de vallei traag en gecontroleerd gebeurt.

watertekort

Verdroging in valleigebieden, zeker in kwetsbare valleihabitats (zoals bron-, vallei- en moerasbossen, natte ruigte, rietland, grote zegge vegetaties, dotterbloemgraslanden,...) is te vermijden.

waterbeleving

Dit komt aan bod in de gebiedsgerichte initiatieven.

- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

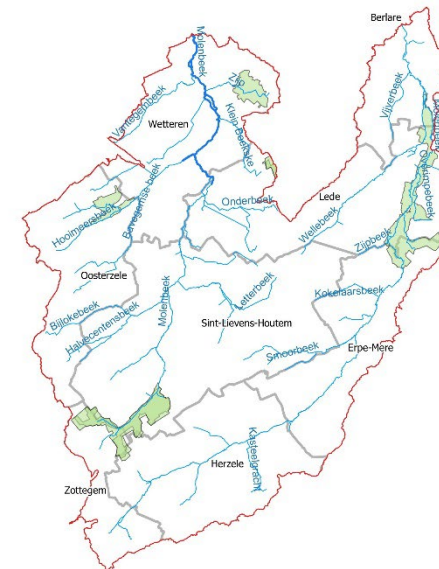
SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Voor de 3 Molenbeken lopen meerdere gebiedsgerichte initiatieven:

Het project Rodeland op het grondgebied van de gemeenten Merelbeke, Oosterzele, Melle en Gavere (deels binnen het Benedenscheldebekken), focust op de valleien van de Driesbeek/Gondebeek en de Kerkesbeek/Molenbeek.

Het integraal project Molenbeek-Kottembeek wordt getrokken door het bekkensecretariaat Benedenscheldebekken.

- [Meer info: bekkenwebsite Benedenscheldebekken en bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

31. Integraal project Molenbeek-Kottembeek

Het bekkensecretariaat volgt actief de evolutie van de waterkwaliteit op voor de Molenbeek-Kottembeek. Uit modelmatige doorrekeningen blijkt dat de goede toestand voor stikstof en fosfor gehaald kan worden, mits het aanvatten van een inhaalbeweging van de saneringsachterstand in dit meer landelijke gebied en inspanningen vanuit overige sectoren, bv maatregelen tegen erosie.

Vanuit de opmaak van de lokale hemelwater- en droogteplannen (oa voor de gemeente Sint-Lievens-Houtem) kwam de vraag naar een overkoepelende visie op wateroverlast voor het volledige afstroomgebied.

Hoever staan we

Er is extra aandacht voor de calamiteiten op waterlopen in dit gebied. Er werd een routeplan opgemaakt om de vervuiliingsbron snel te kunnen opsporen. Bij vaststelling van een verontreiniging wordt daadwerkelijk ingegrepen via handhaving vanuit de betrokken instanties.

Er wordt een workshop georganiseerd rond de toepassing van de [klimaatadaptatietools](#) met als specifieke case de Molenbeek-Kottembeek. In het najaar worden de resultaten teruggekoppeld met de betrokken gemeenten en instanties.

DVW plant de aanleg van een nieuwe Scheldebrug te Wetteren. Hierbij werden verschillende mogelijke scenario's beschouwd. Er werd beslist om te kiezen voor het buitenscenario en niet voor een scenario doorheen de Molenbeekvallei. Hier bevindt zich het signaalgebied 'Zuiderdijk-Noordlaan', waarvoor op korte termijn een dossier voor afbakening als WORC (Watergevoelig OpenRuimteGebied) wordt opgemaakt. VMM plant op langere termijn een herwaardering van het afwaartse traject van de Molenbeek-Kottembeek in open bedding.

32. Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek

Op 28 april 2023 werd het Water-Land-Schap 2.0 project 'Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek' goedgekeurd met als initiatiefnemers provincie Oost-Vlaanderen gemeente Merelbeke, gemeente Oosterzele en TMVW.

Hoever staan we

Er zullen maatregelen gerealiseerd worden die wateroverlast, waterschaarste en waterkwaliteit integraal aanpakken. De maatregelen worden gesubsidieerd via middelen uit het Vlaams Klimaatadaptatieplan.

De startdag van het project ging door op 9 mei 2023.

Wat staat er te gebeuren

De volgende maatregelen worden uitgevoerd:

- Plaatsen van stuwconstructies in de bovenstroomse takken van de geklasseerde waterlopen in functie van lokaal ophouden van water
- Aanleg infiltratiegrachten Rattepas
- Organisatie demodag rond waterinfiltratie en water ophouden
- Houtsnippers uit landschapsbeheer ter beschikking stellen voor C-bemesting aan geïnteresseerd land- en tuinbouwers
- Beheervergoedingen op maat voor realisatie van bufferstroken langs geklasseerde waterlopen
- Erosiebestrijdingsmaatregelen in Oosterzele en Merelbeke
- Aanleg rietveld/waterzuivering op kasteeldomein Zink Makebos in Merelbeke
- Watercaptatie ifv landbouw door multifunctioneel gebruik bestaande voorzieningen
- Watercaptatie ifv landbouw via gecombineerd buffer- en infiltratiebekken
- Inzetten op een natuurlijke hydromorfologie van de waterlopen
- Aanleg en herstel van poelen in functie van natte natuur in Melle, Merelbeke en Oosterzele
- Herstel greppels en ontwikkelen plas-dras zuidelijk grasland Provinciaal natuurdomein Drooghout

- Verhogen van de connectiviteit in het landschap via de aanplant van KLE's in Melle en Oosterzele

33. Rodeland project

Sinds juli 2019 werken 20 partners samen om het landschap rond de Makegemse bossen, het Gentbos, het Aelmoeseneiebos en de beekvalleien van de Molenbeek/Gondebeek en de Driesbeek te versterken en verder te ontwikkelen. Dat doen ze met concrete acties op terrein.

Hoever staan we

Eind 2022 ondertekenden de 20 partners het addendum bij de bestaande samenwerkingsovereenkomst en herbevestigden zo hun engagement tot eind 2025.

Er werden acties uitgevoerd rond lokale keten producten, kleine landschapselementen, waterlandschap en natuurontwikkeling.

Op de Molenbeek (OS225) afwaarts aan de Makkegemstraat in Merelbeke werd in augustus 2021 een herinrichting van de waterloop uitgevoerd. Hierbij werden bodemvallen en oeverversterking over een afstand van ca. 20 m geplaatst.

In het academiejaar 2022-2023 voerden studenten bio-ingenieurswetenschappen aan de UGent studies uit rond tot het watersysteem in Rodeland:

- Opstuwen van water in de bovenstroomse gebieden van de Molenbeek-Gondebeek en Driesbeek

- Herstel van de ecologische toestand van de Molenbeek-Gondebeek

- Structuurherstel en oeverzones in het zuidelijke deel van het stroomgebied Molenbeek-Gondebeek-Driesbeek

- Ettingebos: bedreigingen voor een bron van leven

Sinds 2020 voert het ILVO in samenwerking met studenten van verschillende universiteiten onderzoek uit op het watersysteem van Rodeland. De bedoeling is om meer inzicht te krijgen in het watersysteem en in maatregelen om meer water te bufferen in de bodem, de waterafvoer te vertragen bij piekdebieten, het wateraanbod voor de landbouw te vergroten.

Wat staat er te gebeuren

Het onderzoek van het ILVO wordt verdergezet. Het gebiedsprogramma van het WaterLandSchap wordt uitgevoerd.

Zielbeek-Bosbeek

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Zielbeek-Bosbeek is een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden), mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3 en SGBP4.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog.

watertekort

Het afstroomgebied van de Zielbeek-Bosbeek is gevoelig voor watertekort door de hoge verhardingsgraad afwaarts Willebroek.

waterbeleving

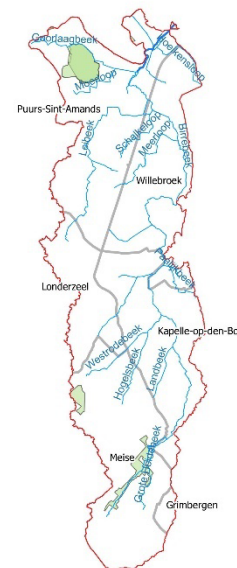
Minder relevant voor dit deelgebied.

- [Meer info: bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Op heden werd in dit gebied geen gebiedsgerichte werking opgestart. Er is wel samenwerking op het terrein rond concrete dossiers zoals de aanpak van de waterhuishouding in industriegebied Willebroek-Noord in kader van een Brownfield-project.

- [Meer info: bekkenwebsite Benedenscheldebekken en bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

34. De provincie Vlaams-Brabant zet in op aanpak lokale knelpunten wateroverlast en structuurherstel.

In het stroomgebied van de Zielbeek-Bosbeek zijn enkele locaties overstromingsgevoelig. Dit bleek ondermeer uit een evaluatie van de wateroverlast in de zomer van 2021, toen een wolkbreuk plaatsvond boven Meise.

Heel wat van de knelpunten in het bovenstrooms gebied zijn erosiegerelateerd. Hieraan wordt gestaag verder gewerkt in overleg met heel wat partners: erosiecoördinatoren, gemeentediensten, rioolbeheerders,...

Hoever staan we

Binnen het dienstenbestek Benedenscheldebekken (momenteel gunningsprocedure lopende) heeft de provincie Vlaams-Brabant 2 acties opgenomen binnen het stroomgebied van de Zielbeek-Bosbeek:

- Het opwaarderen van het valleigebied van de Birrebeek en Grote Heideloop ter hoogte van Nieuwenrode (Rodal-site).

- Verlegging van de Hagelboombeek. Dit project kan pas opgestart worden na de uitvoering van het Aquafinproject "Sanering Hagelboombeek – Fase 2" gezien er momenteel nog te veel vuilvracht aangesloten is op de waterloop. Via de gebiedsgerichte werking zal ingezet worden op het vervullen van de voorwaarden om dit Aquafinproject opgedragen te krijgen. Bijkomend probleem is dat de Hagelboombeek stroomopwaarts de spoorlijn zo goed als volledig ingebuisd en vermaasd is met het gemengd stelsel van de Berg(kapel)straat tot aan het begin van 2e cat (thv Bergstraat 37).

VMM heeft het projectvoorstel van Aquafin voor opstart van een bovengemeentelijke opdracht goedgekeurd. De sanering van de Hagelboombeek werd door Aquafin niet opgenomen in het investeringsplan 2023.

Wat staat er te gebeuren

Na gunning van het dienstenbestek Benedenscheldebekken zullen de voorstudies en voorontwerpen opgemaakt worden in nauw overleg met de betrokken partners.

35. Polder Vliet en Zielbeek zet in op de aanpak van lokale knelpunten

Hoever staan we

Volgende dossiers werden door de minister weerhouden voor betoelaging, in het kader van betoelaging projecten aan polders en waterringen:

- Hermeandering waterloop A.6.03. Bosbeek ter hoogte van Sportcentrum de Schalk te Willebroek

- Herprofilering waterloop A.6.03.3. Leibeek te Puurs-Sint-Amands (Breendonk)

De slibvang op de Bosbeek te Willebroek Tisselt werd door de polder gerealiseerd in 2021-2022 (actie [8B_C_0074](#)).

Noord-Zuidverbinding (Waasland)

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Noord-Zuidverbinding (Waasland) is een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden), mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3 en SGBP4.

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog.

watertekort

De polders vormen een sterk gestuurd systeem. Een goede sturing is hierbij belangrijk om langere droge periodes te overbruggen.

waterbeleving

Er zijn meerdere wandel- en fietsroutes op de grens tussen natuur, water en industrie.

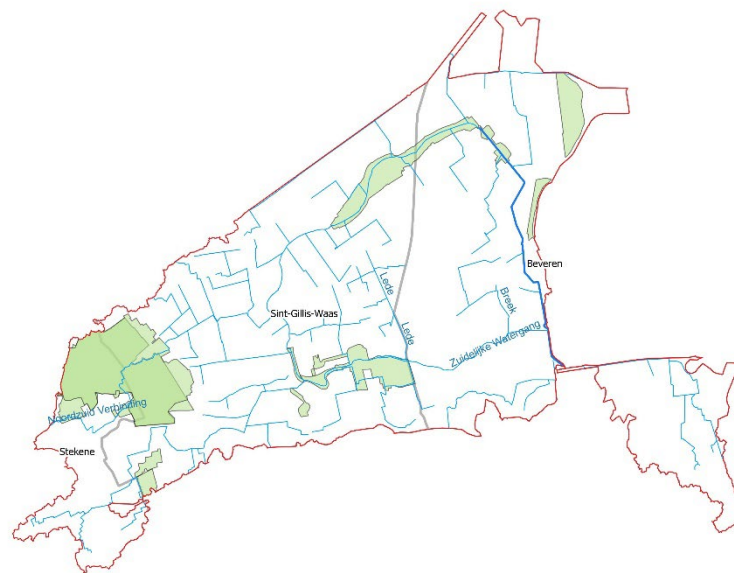
- [Meer info: bekenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

De voorbije 50 jaar werd het poldergebied grondig herschapen door de uitbouw van de Antwerpse haven. Deze grootschalige infrastructuurwerken hebben een enorme impact gehad op het landschap, de economie en het milieu. Enerzijds is er het beeld van de industrie, de vrachtwagens en de containers die het landschap domineren. Om het verlies aan natuurwaarden door de uitbouw van de Waaslandhaven op te vangen en om in overeenstemming te zijn met Europese natuurrichtlijnen, werden natuurcompensatiegebieden gerealiseerd.

Deze grootschalige veranderingen hebben ook fundamenteel ingegrepen op de afwatering van de polderwaterlopen. Ook in de toekomst worden nog grote infrastructuurwerken gepland in dit gebied, ondermeer gerelateerd tot de mobiliteit rond Antwerpen (Oosterweelverbinding).

- **Meer info: bekkenwebsite Benedenscheldebekken en bekenspecifiek deel Benedenscheldebekken**

Waterloop van de Hoge Landen (Waasland)

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Waterloop van de Hoge Landen (Waasland) is een aandachtsgebied klasse 5. Het gebied heeft de goede ecologische toestand niet bereikt in 2033, maar er is wel potentieel voor een sterke vooruitgang (dankzij win-wins met andere waterdoelstellingen en de aanwezigheid van lokale waardevolle OWLn).

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog. In het gebied voert de provincie Oost-Vlaanderen heel wat maatregelen uit ter voorkoming van wateroverlast in Beveren en Sint-Gillis-Waas op de Loeverbek (O8023), de Vrasenebek (O8010), de Molenbek (O8051) en de Watergang der Hoge Landen (O8032).

watertekort

De polders vormen een sterk gestuurd systeem. Een goede sturing is hierbij belangrijk om langere droge periodes te overbruggen.

waterbeleving

Er zijn meerdere wandel- en fietsroutes op de grens tussen natuur, water en industrie.

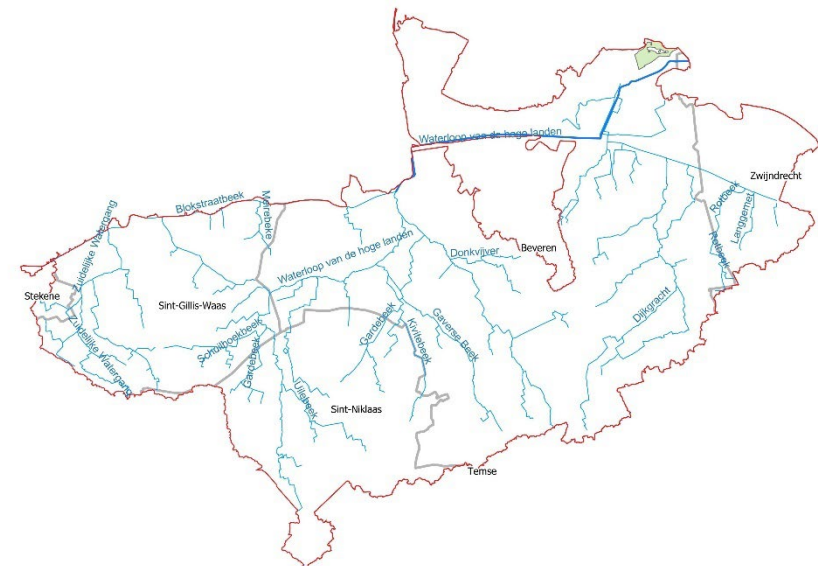
[Meer info:](#) bekenspecifiek deel Benedenscheldebekken

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

De voorbije 50 jaar werd het poldergebied grondig herschapen door de uitbouw van de Antwerpse haven. Deze grootschalige infrastructuurwerken hebben een enorme impact gehad op het landschap, de economie en het milieu. Enerzijds is er het beeld van de industrie, de vrachtwagens en de containers die het landschap domineren. Om het verlies aan natuurwaarden door de uitbouw van de Waaslandhaven op te vangen en om in overeenstemming te zijn met Europese natuurrichtlijnen, werden natuurcompensatiegebieden gerealiseerd.

Deze grootschalige veranderingen hebben ook fundamenteel ingegrepen op de afwatering van de polderwaterlopen. Ook in de toekomst worden nog grote infrastructuurwerken gepland in dit gebied, ondermeer gerelateerd tot de mobiliteit rond Antwerpen (Oosterweelverbinding).

- **Meer info: bekenspecifiek deel Benedenscheldebekken en bekenspecifiek deel Benedenscheldebekken**

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

36. De provincie Oost-Vlaanderen en VMM voeren maatregelen uit ter voorkoming van wateroverlast in Beveren en Sint-Gillis-Waas (actie [6 F 0339](#))

Na de wateroverlast in 2016 startte de provincie Oost-Vlaanderen een uitgebreide studie op naar noodzakelijke maatregelen. Het gaat om het bouwen van bufferbekkens, bypassen/herinrichting van waterlopen op de Loeverbek (O8023), de Vrasenebek (O8010), de Molenbek (OS051) en de Watergang der Hoge Landen (O8032).

De Blokstraatbek en de Loeverbek monden uit in de Waterloop der Hoge Landen. Deze Waterloop heeft een heel groot afstroomgebied, nl. het noordoosten van het Waasland.

Bij veel neerslag komt er veel water op toe en met hoge waterstanden in deze waterloop kunnen de zijwaterlopen hun water onvoldoende kwijt. Er is reeds een pompgemaal voorzien om bij hoge waterstanden extra water te kunnen lozen, maar dit is onvoldoende om wateroverlast opwaarts het gebied te voorkomen.

Ter hoogte van de Reepstraat wordt er een verbinding gemaakt met een drempel tussen twee Watergangen zodat deze verbinding enkel met water zal vullen bij een te hoge waterstand in de Watergang der Hoge Landen. Er worden ook schuiven geïnstalleerd die handmatig kunnen opengezet worden zodat ook bij lager water doorstroming mogelijk is. Het afwaartse deel wordt deels geherprofileerd.

VMM participeert mee in het project door de aanleg van een sedimentvang en de verbreding van de waterloop van de Hoge landen van aan de samenvloeiing met de Vrasenebek tot de expressweg.

Hoe ver staan we

De voorbereidingen tot uitvoering van de werken worden in 2023 afgerond: verkrijgen van de omgevingsvergunningen, afwerken van de aanbestedingsbundel en onteigeningsplan en starten van de onteigeningsprocedure.

Wat staat er te gebeuren

Onder voorbehoud van de grondverwerving en het bekomen van de omgevingsvergunning zullen de werken in 2024 aanbesteed worden en vermoedelijk al starten.

Zeeschelde

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Zeeschelde is een aandachtsgebied klasse 5. Het gebied heeft de goede ecologische toestand niet bereikt in 2033, maar er is wel potentieel voor een sterke vooruitgang (dankzij win-wins met andere waterdoelstellingen, aanwezigheid lokale waardevolle OWLn)

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is hoog. Het Sigmaplan neemt Vlaanderen in bescherming tegen overstromingen. Het berekende vermeden overstromingsrisico neemt toe van 800 mio € tot 1600 mio € over de volledige planperiode (tot 2100).

watertekort

Er moet ingezet worden op een goede afstemming tussen de behoeften binnen het valleisysteem en het afvoeren van water naar de Schelde. Peilbesluiten kunnen hiertoe voor een aantal gebieden het geschikte instrument zijn.

waterbeleving

Binnen het Sigmaplan voor de Durme wordt mee ingezet op de pijler recreatie.

In het kader van het Grenspark Groot Saefinghe wordt, naast tal van projecten in het gebied rondom de Hedwige-Prosperpolder, hard gewerkt aan de verdere ontwikkeling van de panoramaheuvel met daarop een geïntegreerde uitkijk- en radartoren.

[Meer info:](#) bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

De Zeeschelde is de grootste waterloop in Vlaanderen en vormt een belangrijke economische en ecologische levensader. Langs de Zeeschelde lopen heel wat projecten en initiatieven, in Vlaanderen maar ook over de grenzen heen, ondermeer in de [Internationale Scheldecommissie \(ISC\)](#) en de [Vlaams-Nederlandse Scheldecommissie \(VNSC\)](#). Er is de intentie om de Scheldevallei als [Unesco Global Deltapark](#) te laten erkennen. Binnen Vlaanderen loopt momenteel de erkenningsaanvraag tot Nationaal Park Scheldevallei.

- **Meer info: bekkenwebsite Benedenscheldebekken en bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken**

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

37. Realiseren van de Sigmaprojecten Hedwige-Prosperpolder en Doelpolder (Beveren) (Bluedeal actie [6 G 0017](#))

Hoever staan we

De uitvoering van de werken in de Hedwige-Prosperpolder (ca 460ha) is op 16 oktober 2019 gestart. Eind oktober 2022 is de laagwatergeul aan Vlaamse zijde geopend. Daarmee is eb en vloed op gecontroleerde wijze teruggekeerd in de voormalige Hedwige- en Prosperpolder. Het water verspreidt zich bij vloed over het hele gebied en tal van foeragerende vogels brengen een bezoek aan het nieuwe gebied. De twee geulen aan Nederlandse zijde zijn inmiddels ook geopend.

De inrichtingsstudie voor GGG Doelpolder (308ha) is opgestart.

Wat staat er te gebeuren

De volledige afwerking van de ontpoldering is gepland tegen midden 2023. De werken aan de panoramaheuvel zijn in uitvoering.

38. Realiseren van het Sigmaproject GOG Vlassenbroekse Polder (Bluedeal actie [6 G 0017](#))

Hoever staan we

De ringdijk rond het noordelijk deel GOG-GGG (110ha) en zuidelijk deel GOG-wetland (130ha) werd eind 2020 afgerond. In het voorjaar van 2023 werd gestart met de omvorming van de compartimenteringsdijk en de huidige Scheldedijk tot een overlooptdijk. In de overlooptdijk zitten 2 sluizen: in het voorjaar van 2022 startte DVW met de bouw van de noordelijke in- en uitwateringssluis (afwerking verwacht tegen de zomer 2023). De zuidelijke uitwateringssluis is afgewerkt in het najaar van 2022.

Voor de ontpoldering Uiterdijk (12ha) loopt momenteel het archeologisch onderzoek. Ook de aanbesteding van de MER-screening en de aanvraag van de omgevingsvergunning worden voorbereid.

Wat staat er te gebeuren

Een laatste opening in het zuidelijke deel van de ringdijk wordt dichtgemaakt, wanneer de uitwatering in de ringdijk klaar is. Deze werken zijn gepland voor 2024.

39. Realiseren van het Sigmaproject GOG Grote Wal - Kleine Wal - Zwijn (Bludeal actie [6 G 0017](#))

Hoever staan we

De ringdijk rond de GOG-wetland (166ha) en de tussendijk tussen Zwijn en Kleine Wal werden in de zomer van 2021 volledig afgewerkt. De ontpoldering Groot Schoor is in juli 2021 gerealiseerd; de buitendijkse natuur telt er nu 67ha. De werken voor de bouw van de twee in- en uitwateringssluizen zijn in maart 2022 gestart. De werken zullen ongeveer een jaar duren.

Wat staat er te gebeuren

De aanleg van de overlooppdijk is gepland tussen 2023 en 2024.

40. Realiseren van de Sigmaproject in Cluster Dijlemonding (Bludeal actie [6 G 0017](#))

Hoever staan we

Het overstromingsgebied Zennegat (GGG, 65 ha) is werkingsklaar sinds 2016. Sinds de zomer van 2017 werd ook de GGG-werking ingesteld. De ringdijk rond de GOG-GGG Grote Vijver (105 ha) was begin 2019 klaar. De in- en uitwateringssluizen waren einde 2019 afgewerkt. De GGG-werking in Grote Vijver Noord is in maart 2022 ingesteld. De overlooppdijk werd na het stormseizoen in het voorjaar 2022 afgewerkt. De GOG's Grote Vijver Noord en Zuid zijn sinds mei 2022 volledig afgewerkt. De werken voor bouw van twee uitwateringssluizen in de GOG Tien Vierendelen (37ha) zijn in februari 2022 afgerond.

Wat staat er te gebeuren

De aanbesteding van de werken aan de ringdijk en overlooppdijk van Tien Vierendelen is voorzien voor het voorjaar 2023, zodat verwacht wordt dat deze werken nog in 2023 van start zullen kunnen gaan.

41. Realiseren van de Sigmaprojecten in Cluster Bornem (Bludeal actie [6 G 0017](#))

Hoever staan we

Voor de ontpoldering van Groot Schoor (23ha) is de eerste fase van de werken (bouw van de nieuwe Scheldedijk en herinrichting van het te ontpolderen gebied) in februari 2022 gestart.

Wat staat er te gebeuren

Er wordt verwacht dat de eerste fase van de werken in Groot Schoor duurt tot eind 2023.

Input Bekkenbestuur mbt knelpunten en kansen Sigmaproject:

Afstemmen van het peilbeheer op de hoge natuurwaarden (VEN, SBZ, Sigma,...) in de Scheldepolders in Bornem. Dit kan door opmaak van een Peilbesluit.

Er zijn nog enkele overstorten die een negatieve impact hebben op SBZ/VEN. o.a. aan Groot Kragenwiel en Hingenebroekpolder. Een oplossing dringt zich hier op. Er zijn misschien mogelijkheden om hier een bufferbekken of doorstroomoeras te voorzien.

Integratie van het SBP otter. Dit gaat zowel om ontsnipperingsmaatregelen, versterken van waterlopen als natuurverbinding, vismigratieknelpunten als knelpunten inzake waterkwaliteit.

Kasteel van Bornem

42. Kandidatuur Nationaal park Scheldevallei

Langs de Schelde en haar bijrivieren, vind je zeven deelgebieden die samen het Rivierpark Scheldevallei vormen: de Polders van Kruibeke, de Durmevallei, de Damvallei, Kalkense Meersen Donkmeer, Klein-Brabant, Dendermonde en omgeving en tot slot de Rupelstreek.

Met concrete projecten op het terrein en samen met zoveel mogelijk lokale partners willen we het Schelde-Durmelandschap behouden en verbeteren. De belangrijkste thema's waarrond wij werken zijn: biodiversiteit, landschapszorg, klimaat, recreatie en erfgoed.

Regionaal landschap Schelde-Durme is trekker van het project, samen met een gebiedscoalitie van 24 steden en gemeenten.

Hoever staan we

In 2021 werd een belangrijke stap gezet naar een rijke toekomst: we dienden een kandidatuur in om met het Rivierpark Scheldevallei door te groeien tot een [Nationaal Park](#) en staan nu op de shortlist voor een erkenning. Gedurende 2022 en voorjaar 2023 werd er hard gewerkt aan een master- en operationeel plan.

Zijlopen Schelde

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Zijlopen Schelde is een aandachtsgebied klasse 5. Het gebied heeft de goede ecologische toestand niet bereikt in 2033, maar er is wel potentieel voor een sterke vooruitgang (dankzij win-wins met andere waterdoelstellingen, aanwezigheid lokale waardevolle OWLn)

wateroverlast

De mogelijke wateroverlast langs deze zijlopen staat in relatie tot hun afwatering naar de Schelde. Het betreft veelal poldergebieden.

watertekort

Er moet ingezet worden op een goede afstemming tussen de behoeften binnen het valleisysteem en het afvoeren van water naar de Schelde. Peilbesluiten kunnen hiertoe voor een aantal gebieden het geschikte instrument zijn.

waterbeleving

Langs de Schelde liggen heel wat [Sigma-gebieden](#), waar ook ingezet wordt op waterbeleving. Langs de Schelde loopt een aanvraag tot erkenning [Nationaal Park Scheldevallei](#), met een belangrijke focus op erfgoed.

- [Meer info: bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Er lopen heel wat projecten rond waardevolle zijwaterlopen zoals de Damsloot in de Damvallei, de Barbierbeek in het Waasland,...

- [Meer info: bekkenwebsite Benedenscheldebekken en bekken specifiek deel Benedenscheldebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

43. Natuurgebied De Reukens breidt uit met overstromingsgebied De Raafkens (actie 6 F 0315)

Aan de Halfstraat in Aartselaar realiseert de provincie Antwerpen een overstromingsgebied van 3,5 hectare groot. De werken omvatten het uitgraven van 22.680 kubieke meter grond, waardoor meer dan 17,5 miljoen liter water kan opgevangen worden. Voor de aanleg van het nieuwe overstromingsgebied stelde het Agentschap voor Natuur & Bos (ANB) een deel van de gronden ter beschikking. De Raafkens zal dan ook deel uitmaken van natuurgebied De Reukens, dat in eigendom van ANB is. In het overstromingsgebied komen er ook enkele amfibiepoelen. ANB zal na de uitvoering het beheer van het overstromingsgebied grotendeels voor zijn rekening nemen.

Meer info: <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/dienst-integraal-waterbeleid/projecten/overstromingsgebieden1/aanleggen-overstromingsgebied-aan-de-halfstraat-in-wilrijk.html>

Hoever staan we

De werken zijn afgerond.

Wat staat er te gebeuren

Het gebied wordt ingehuldigd op 3 mei 2023.

44. Herwaardering van de Burchtse Scheibeeek (actie 6 F 0340)

Zware regenval zorgt ervoor dat de Burchtse Scheibeeek in Zwijndrecht buiten haar oevers treedt en zo wateroverlast veroorzaakt in de Antwerpsesteenweg en Heidam. De provincie Antwerpen gaat met Blue Deal middelen deze provinciale waterloop herwaarderen en meer ruimte voor water creëren. De betonnen bedding wordt afgebroken, verdiept, verruimd en verlegd. Het water krijgt meer ruimte en kan beter infiltreren in de bodem. Tegelijkertijd zorgt de provincie voor nieuwe kansen voor planten en dieren. Het hoogteverschil aan de monding in de Laarbeek wordt weggewerkt zodat vissen binnenkort de Scheibeeek op kunnen zwemmen. Langs de beek komt ook een strook van bloemenrijk grasland met hoge natuurwaarde. Samen met het herwaarderen van de waterloop gaat de provincie ook al een deel van de geplande fietsostrade F4 tussen de waterloop en de spoorweg aanleggen.

Meer info: <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/dienst-integraal-waterbeleid/projecten/lopende-projecten/herwaarderen-burchtse-scheibeeek.html>

Hoever staan we

Ontwerp is opgemaakt en vergunning is verleend.

Wat staat er te gebeuren

De werken starten medio juni 2023.

45. VLM voert het landinrichtingsplan Sint-Jansveldbeek in Bornem uit.

Hoever staan we

In Bornem is momenteel het [LIP St Jansveldbeek](#) in uitvoering.

Doorheen het valleigebied wordt het netwerk van buurtwegen uitgebreid, opnieuw toegankelijk gemaakt en verbeterd. Dit wordt gecombineerd met maatregelen voor herwaardering van de natuur en het landschap langs de voetwegen.

De inrichtingsmaatregelen voor de vallei van de Sint-Jansveldbeek streven naar een evenwichtige, concrete uitwerking van de visie zoals die in het AGNAS voor dit gebied wordt voorgesteld: het behoud en versterken van de ecologische en landschappelijke waarden in mozaïekpatroon, verweven met grondgebonden landbouw.

Het laagst gelegen gedeelte van de vallei wordt, na verwerving, multifunctioneel ingericht: maatregelen voor integraal waterbeheer van de Sint-Jansveldbeek worden gecombineerd met een ecologische en landschappelijke herwaardering van dit gebied, dat ook ontsloten wordt voor zachte recreatie door de inwoners van de dichtbij gelegen woonkern van Mariekerke.

46. Zwarte Beek en Fabrieksliep in Willebroek

Door PFAS-verontreiniging wordt ter hoogte van Broek Deneayer Grote wateravel niet langer bestreden in het provinciaal domein. Het is een kwestie van tijd alvorens de invasieve exoot zich verspreid richting Rupel en omliggende natte gebieden zoals Blaasveldbroek, watersportbaan Sport Vlaanderen, Biezenweiden,... Hier dient een oplossing voor gezocht te worden.

De kruising van de Zwarte Beek met Stuivenbergbaan wordt ontsnipperd voor otter. De werken zijn volop aan de gang.

Sport Vlaanderen werkt aan een masterplan voor hun site. In hun plan voorzien ze inplanting van parking en gebouwen aan de Rupeldijk. Het is belangrijk om de Rupel te versterken als groenblauwe corridor.

47. Optimalisatie van het peilbeheer in de Damsloot gelegen in de Damvallei door aanpassen van de stuw Asserij naar een regelbare en vismigreerbare stuw. (Hefboomproject Natte Natuur) ([Actie 4B B 0287](#))

De Damsloot bevindt zich helemaal opwaarts langs de Bovenzeeschelde te Destelbergen. Binnen het laagveenecosysteem van de Damvallei wordt gestreefd naar de doelvegetaties drijftillen/overgangsveen, eutroof water en blauwgrasland. De hydrologie van dit kwetsbare gebied blijft een aandachtspunt vanuit het waterbeheer.

Om deze doelen te bereiken zullen een aantal ruimingswerken en herinrichtingswerken uitgevoerd worden in functie van een optimale afwatering. Voor een gepaste hydrologie is

een actief peilbeheer noodzakelijk. De provincie Oost-Vlaanderen plant het ruimen en herinrichting van een aantal waterlopen in de Damvallei in 3 fases:

Fase 1: Slibruiming en oplossen van 2 vismigratieknelpunten van de Damsloot tussen Asserij en het Damslootmeer – uitgevoerd in 2018/2019

Fase 2: Vervanging van de vaste stuw Asserij door een regelbare stuw

Fase 3: Sanering en herinrichting van de Damsloot en deels Kolkbeek tussen E17 en de R4

Het voorliggend project betreft de tweede fase – vervangen van de stuw Asserij. Deze vaste stuw heeft een grote invloed op de afwatering van het zuidoostelijk kwadrant van het habitatrichtlijngebied De Damvallei opwaarts de R4/E17. Dit gebied watert af via de Damsloot/Mostbeek naar De Schelde. De stuw werd geïnstalleerd bij de aanleg van de R4/E17 om wijzigingen in de waterhuishouding te voorkomen in functie van het behoud van de veenlagen. Een ver doorgedreven drainage van het gebied zou kunnen leiden tot inklinken van de veenlaag, wat nefast is o.a. voor de stabiliteit van de aangelegde verkeersinfrastructuur.

Om dat te kunnen realiseren zal de huidige stuw in beton ca. 20cm worden verlaagd tot het gemiddelde waterpeil van het afwaarts pand (3.20m TAW). Stroomopwaarts daarvan worden vier vistrappen gerealiseerd waardoor het peil maximaal tot ca. 3,80m TAW opgestuwd. De trappen worden uitgewerkt als V-vormige overlaten. In de vistrappen worden ook nog kantelstuwen voorzien om de peilen indien nodig bijkomend te regelen. Daardoor kan elk gewenst peil tussen 3.20m TAW en 3.80m TAW worden ingesteld.

Het in te stellen peilregime zal worden vastgelegd in een **peilafpraak**. Er wordt voorzien in een real-time monitoring van de waterpeilen. De peilafspraken kunnen in onderling overleg worden bijgesteld in functie van de beoogde doelen.

Hoever staan we

De omgevingsvergunning werd verkregen in 2022 en het werk werd ook in 2022 aanbesteed.

Wat staat er te gebeuren

De werken zullen uitgevoerd worden na het broedseizoen vanaf augustus 2023.

Scheldehaven

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Scheldehaven is een aandachtsgebied klasse 5. Het gebied zal de goede ecologische toestand niet bereiken in 2033, maar er is wel potentieel voor een sterke vooruitgang (mits uitvoering van de acties in SGBP3 en SGBP4.)

wateroverlast

Het overstromingsrisico (getroffen personen) is laag.

watertekort

Een aandachtspunt voor het gebied Scheldehaven is het garanderen van voldoende water, wat steeds meer een uitdaging wordt gezien de droogte ten gevolge van de klimaatverandering. Dit is belangrijk voor de nuttige functies van de waterloop - namelijk het voorzien in havenfaciliteiten en het vrijwaren van de nautische toegankelijkheid in de Schelde en de dokken - en voor het bereiken van de goede toestand (onder meer stijging zoutgehalte).

waterbeleving

Minder relevant voor Scheldehaven.

- [Meer info: bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

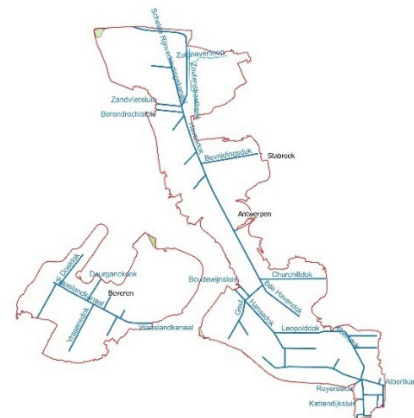
SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het is belangrijk dat de vele actoren en bedrijven in het gebied samenwerken om de doelen van het waterbeleid te halen én de goede werking van de haven te garanderen. Hiertoe kwamen onder meer Port of Antwerp-Bruges en VMM tot een overeenkomst in 2022, waarbij via een jaarlijkse werkagenda intensief wordt samengewerkt. POAB ambieert naast een propere haven (clean port), dat de haven toegankelijk blijft voor alle schepen en er voldoende water beschikbaar is voor de industrie. De VMM stelt zich op als oplossingsgerichte partner.

Gezamenlijk streven we naar de goede ecologische en chemische toestand van het oppervlaktewater en de goede kwantitatieve en chemische toestand van het grondwater in het havengebied. We sporen bedrijven aan om in te zetten op duurzaam, slim en circulair watergebruik. Om deze ambities waar te maken moet er toekomstgericht gedacht en proactief gehandeld worden, moet bij voorkeur ingezet worden op een preventieve aanpak i.p.v. een curatieve aanpak en zijn stakeholdermanagement en omgevingscommunicatie belangrijk.

Er zijn heel wat onderzoeksinstellingen en -programma's die toegepast onderzoek doen naar optimalisaties van de bedrijfsprocessen in functie van een verminderde impact op de leefomgeving.

- [Meer info: bekkenwebsite Benedenscheldebekken en bekkenspecifiek deel Benedenscheldebekken](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

48. Werken verder aan de monitoring en aanpak van PFAS (actie 7B_H_0021)

De Vlaamse opdrachtgever PFAS heeft 4 concrete onderzoeksvragen voorgelegd:

1. Hoe gedraagt PFAS het zich in de Schelde? Is er een evolutie in tijd en ruimte?
2. Verschilt transport doorheen Schelde voor verschillende PFAS?
3. Zijn de berekende vrachten vergelijkbaar met Nederland?
4. Wat is de rol van de haven in het transport van PFAS?

Hoever staan we

Door MOW en VMM werd een rapport opgemaakt waarbij de PFAS-vracht voor 5 verschillende componenten wordt ingeschat langsheen de Beneden-Zeeschelde. Uit de berekende vrachten blijkt dat de vracht voor PFOS, PFOA, PFHxA niet toeneemt op het traject van Rupelmonde tot aan de Nederlandse grens. Voor PFBS en PFBA wordt een toename van de vracht vastgesteld op het traject ter hoogte van de Antwerpse haven. Op basis van de huidige metingen kan dit vooralsnog niet gericht aan een bron toegewezen worden.

Wat staat er te gebeuren

POAB wil de kennis over PFAS in de Antwerpse havendokken uitbreiden (aanwezigheid in oppervlaktewater en slib, eventueel verband Antwerpse haven in PFAS-concentraties Westerschelde) aan de hand van een meetcampagne in 2023.

VMM werkt mee aan de uitwerking van een gebiedsdekkende aanpak van de PFAS-problematiek. Er wordt onder meer gezocht naar structurele oplossingen voor de omgang met PFAS-houdende baggerspecie en grondwater.

49. POAB werkt een actieplan aandachtstoffen uit (actie 7B_H_0021)

POAB maakt per geselecteerde prioritaire aandachtstof voor water(bodem) in het havengebied een actieplan op om de doelstellingen van de kaderrichtlijn water te bereiken.

Hoever staan we

Verder afronden van de studiefase:

- Selectie van prioritaire aandachtstoffen voor het havengebied

- Integreren van de vaststellingen vanuit ter beschikking zijnde instrumenten (omgevingsvergunningen met stedenbouwkundige handeling, watertoets, milieueffectenrapportage, exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit, afleveren watercaptatievergunningen) m.b.t. relevante bronnen voor de verschillende aandachtstoffen.

Wat staat er te gebeuren

PoAB werkt in samenwerking met VMM een actieplan uit waarbij per aandachtparameter alle instrumenten worden geëvalueerd die de kwaliteit kunnen verbeteren. De lijst van aandachtparameters wordt in onderling overleg met VMM bepaald.

50. POAB werkt aan de opmaak van een actieplan tegen verzilting van het dokwater (actie 5B_G_009)

Een verdere verzilting van de dokken kan consequenties hebben voor het Albertkanaal. De sluis van Wijnegem is een stuk landinwaarts gelegen waardoor een mogelijke verzilting weinig weerstand ondervindt tot aan de sluis. Wanneer dat traject zou verzilten, heeft dit mogelijk ook gevolgen voor grondwater, nabijgelegen grondwaterwinningen en de inname van oppervlaktewater door Water-Link thv het Netekanaal. Om verzilting tegen te gaan zouden de dokken zo zoet mogelijk moeten gehouden worden als buffer tussen Schelde en Albertkanaal, maar door het zoetwatertekort gebeurt net het omgekeerde.

Hoever staan we

POAB werkt aan een aanpak om de verziltingsproblematiek te beheersen. Er is reeds in kaart gebracht wat de impact is van de verzilting op de ecologie, industrie en het grondwater (o.a. via de hemelwaterstudie). Door de KULeuven werd in opdracht van POAB een waterbalansmodel opgemaakt incl. zoutmodule voor de linker- en rechteroever. Hiermee kan de impact van maatregelen ingeschat worden.

Tijdens droogte wordt de impact van maatregelen via het Vlaams Reactief Afwegingskader opgevolgd vanuit de droogtecommissie: scenario's op korte termijn en de opvolging van reactieve droogtemaatregelen voor het systeem Maas, Albertkanaal en Kempische kanalen (incl. havengebied Antwerpen).

Wat staat er te gebeuren

Bepalen impact toename verzilting op corrosiesnelheid van eigen assets (o.a. kaaimuren).

Onderzoek naar mogelijke remediërende maatregelen (2024) ter voorbereiding van een eventuele aanvraag vanuit POAB tot aangepaste norm voor linker- en rechteroever bij de volgende Stroomgebiedbeheerplannen.

POAB voert verdere gesprekken met de andere waterwegbeheerders (Rijkswaterstaat en De Vlaamse Waterweg) en administraties om tot een integrale en gedragen oplossing te komen.

51. Opmaak duurzaam waterkwantiteitsbeheer voor de Antwerpse Haven in samenwerking met de stakeholders ([actie 3 B_0009](#) & [actie 5B G_0009](#))

POAB zet actief in op het beheer van de dokpeilen zodat de haven toegankelijk blijft voor alle schepen. Tijdens aanhoudende droge periodes neemt het Maasdebiet namelijk sterk af, waarbij het Vlaams Gewest volgens het Maasafvoerverdrag de onttrekking van Maaswater in functie van de Maasafvoer dient te verminderen.

Om voldoende diepgang te blijven garanderen op het Albertkanaal en de Kempense kanalen en om te voldoen aan de waterbehoefte, zet De Vlaamse Waterweg mobiele en vaste pompen in op de sluizen van het Albertkanaal. Dit zorgt voor een verhoogde druk op het dokpeil op de Antwerpse haven op rechteroever en zorgt voor uitdagingen om de toegankelijkheid van de haven te garanderen.

Daarnaast zet POAB ook in op het bekomen van duurzame oplossingen vanuit circulair perspectief voor het industrieel waterverbruik in het havengebied. Ook heel wat technologieleveranciers en overheids- of kennisinstellingen werken actief aan deze problematiek. POAB werkt hierbij samen met deze stakeholders o.a. via het CIW platform circulair watergebruik.

Hoever staan we

Via een dokpeilapp doen we aan proactief dokpeilbeheer. We hebben een proactief en datagedreven dokpeilbeheer operationeel. Verder zetten we ook sterk in op samenwerkingen met andere waterwegbeheerders.

We zetten in op het verhogen van het bewustzijn van de waterproblematiek bij diverse stakeholders. Dit doen we o.a. door de organisatie van een netwerkevent zoals deze die plaatsvond op 3 mei 2023.

Wat staat er te gebeuren

POAB verfijnt de dokpeilapp door een verdere uitbouw met real time data.

We doen testen met vaste en mobiele pompen aan de sluizen om, in geval van droogte, water over te te pompen van de Schelde naar de dokken en zo het dokpeil voldoende hoog te houden.

We brengen in kaart waar er zich grote lekken bevinden in de sluisdeuren om ervoor te zorgen dat er zo weinig mogelijk brak water van de dokken naar de Schelde lekt en verloren gaat.

POAB zet verder in op het faciliteren om oplossingsrichtingen te bekomen over de bedrijfsgrenzen heen.

52. Opportuniteiten voor structuurverbeterende maatregelen nagaan en genomen maatregelen monitoren ter hoogte van de dokinfrastructuur ([actie 8A G_003](#))

We stimuleren het leven in het dokwater. Vissen kunnen dankzij de creatie van een paaizone hun eitjes leggen op een veilige plaats. Verder onderzoek naar onderwaterfauna laat ons toe gericht actie te ondernemen om de biodiversiteit te verbeteren

Hoever staan we

Onderzoek over efficiëntie van reeds bestaande structuurverbeterende maatregelen (UA) in samenwerking met VMM is afgerond. Vooral talud-zones en vispaaiplaatsen worden als zeer efficiënt beoordeeld.

Wat staat er te gebeuren

POAB evalueert systematisch de implementatie van mogelijke structuurverbeterende maatregelen bij geplande infrastructuurwerken.

53. Bouwen van een vispaaiplaats in het wachtdok voor lichters ten noorden van de Noordlandbrug ([8A_G_0004](#))

Hoever staan we

De werken voor het wachtdok zijn in volle uitvoering.

Wat staat er te gebeuren

De vispaaiplaats zal in gebruik genomen worden in 2024.

BENEDENSCHELDE
BEKKEN